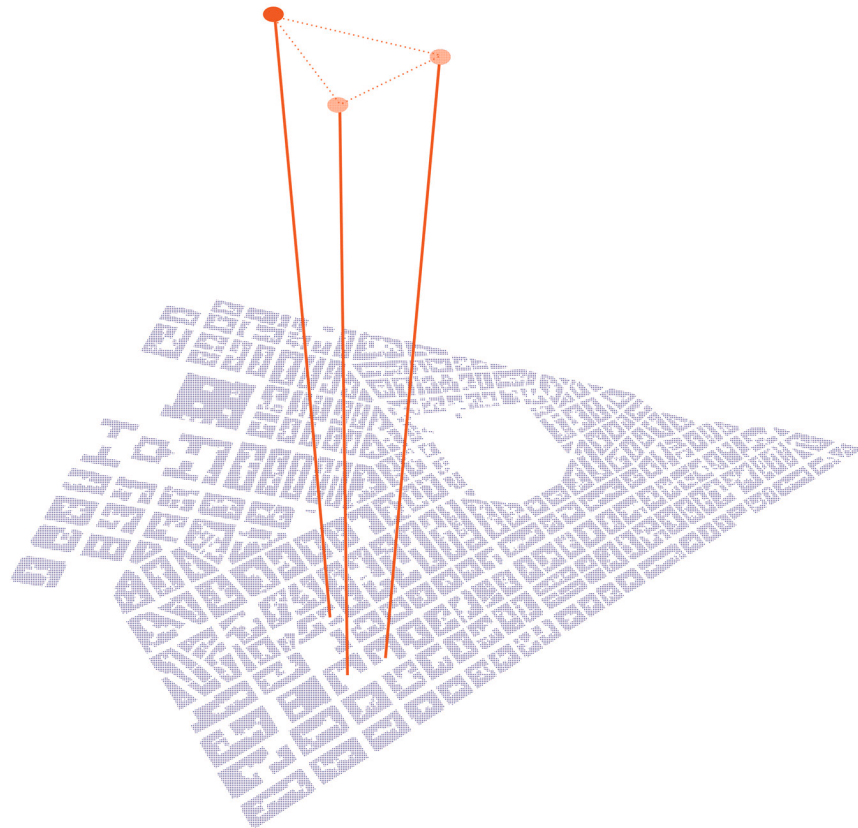

ΣΥΝ-ΚΑΤΟΙΚΩΝΤΑΣ ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ
2+1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΚΙΤΣΑ | ΝΑΤΑΛΙΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΕΜΠ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ	5
Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ	8-17
Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ	20-27
Η ΠΡΟΤΑΣΗ: 2+1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ	31-75

Διπλωματική Εργασία: Συν-Κατοικώντας στα Εξάρχεια | 2+1 Κοινωνικές Δομές
(Αγγλικός Τίτλος: Co-Habitating Exarcheia, 2+1 Social Infrastructures)

Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ
Οκτώβριος 2018

Σπουδάστριες: Χριστίνα Σκίτσα
Ναταλία Στεφάνου

Επιβλέπουσες: Νέλλη Μάρδα
Πέννυ Κουτρολίκου

Σύμβουλοι: Παναγιώτης Βασιλάτος
Ανδρονίκη Μιλιτιάδου
Μαρίνα Μωρέτη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑ

Η διπλωματική εργασία μας ξεκίνησε με αρχική σκέψη τη διαμόρφωση ενός δικτύου κοινωνικών χώρων σε μία περιοχή της Αθήνας και συγκεκριμένα, μία περιοχή με άμεση σχέση με το κέντρο, η οποία διατηρεί ακόμα και σήμερα στοιχεία του θεσμού της «γειτονιάς». Οι χώροι αυτοί στόχο θα είχαν τόσο την ώσμωση των κατοίκων της και τη σύσφιξη των μεταξύ τους σχέσεων όσο και την ανακούφιση κάποιων επίκαιρων κοινωνικών ζητημάτων. Στην αναζήτηση τέτοιων υπο-περιοχών στραφήκαμε προς τη δική μας γειτονιά, αυτή των Εξαρχείων την οποία ζούμε καθημερινά τα τελευταία 6 χρόνια, όντας έτσι σε θέση να γνωρίζουμε τόσο κάποια από τα ζητήματα που την ταλανίζουν, όσο και τα θετικά της στοιχεία καθώς και να είμαστε άμεσοι παρατηρητές αλλά και παράγοντες των αλλαγών που υφίσταται.

Ξεκινήσαμε λοιπόν μία πιο οργανωμένη παρατήρηση του καθημερινού περιβάλλοντος δράσης μας. Μέσα από τις καταγραφές μας συμπεράναμε την μεγάλη πυκνότητα αυτού που η ομάδα μας ονομάζει «κοινωνικούς χώρους» τους οποίους κωδικοποιήσαμε ως δομές που στόχο έχουν την ενίσχυση της κοινωνικής συλλογικότητας και αλληλεγγύης. Αυτόνομους μηχανισμούς κοινωνικής ένταξης που δρουν εκ των κάτω, μη εξαρτώμενους από το πολιτικό σύστημα. Άτυπα δίκτυα αλληλοβοήθειας συνδεδεμένα με μικροκλίμακες του χώρου. Έχουμε ουσιαστικά μία συγκρότηση τόπων μέσα σε τόπους. Οι δομές αυτές μπορεί να έχουν χωρική ή και άυλη έκφανση υπό τη μορφή δράσεων και περιλαμβάνουν κοινωνικές συνεταιριστικές επιχειρήσεις, στέκια ή συλλόγους, καταλήψεις και κινήματα της πόλης. Μία υποκατηγορία αυτών στην οποία επιλέξαμε να εστιάσουμε είναι οι δομές υποστήριξης των προσφύγων, ο αριθμός των οποίων τα τελευταία τρία χρόνια αυξάνεται εκθετικά.

Τόσο αυτή η ατμόσφαιρα συλλογικότητας που διακρίνει τα Εξάρχεια όσο και η σφαιρική τους πολυμορφία, οφειλόμενη σε μεγάλο βαθμό στην πολυποίκιλη κοινωνική σύνθεση των ανθρώπων που την κατοικούν και την επισκέπτονται, μας ώθησαν να ασχοληθούμε τελικώς με την ένταξη και την ενίσχυση της οδοένα και διευρυνόμενης νέας κοινωνικής ομάδας των προσφύγων στην περιοχή και συγκεκριμένα των πιο ευπαθών μελών της, των ασυνόδευτων ανηλίκων, δημιουργώντας δύο κατοικίες ημιαυτόνομης διαβίωσης και ταυτόχρονα να επιχειρήσουμε στηρίξουμε και να ενισχύσουμε τη συναναστροφή των υπάρχοντων κατοίκων σε μία χρονική περίοδο όπου οι επιταγές της σύγχρονης πραγματικότητας πολλές φορές δυσχεραίνουν την ουσιαστική ανθρώπινη συναναστροφή.

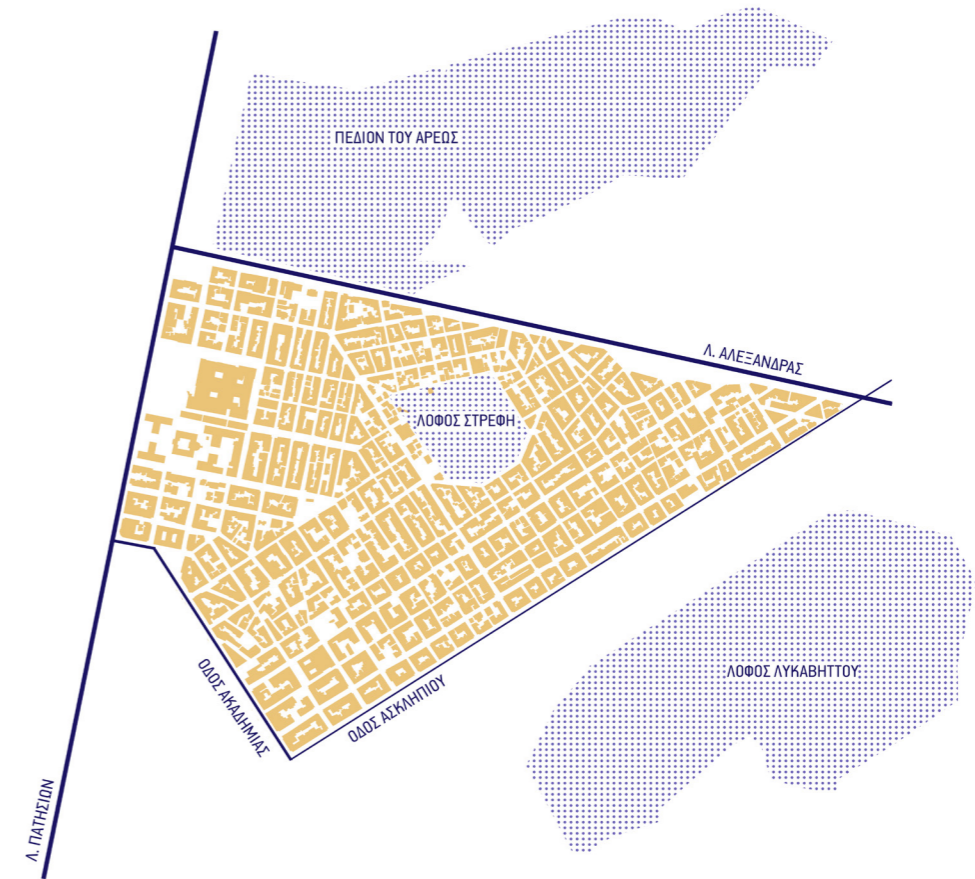
Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ: ΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ

Μία γειτονιά όπου οι διαφορετικές ηλικίες, τάσεις, διαθέσεις και επιθυμίες συμπλέκονται με άνεση, χρώμα, γούστο, πάθος, ψυχή. Μία γειτονιά που εμπνέει τη δημιουργία, τη διάθεση για αλλαγή και διεκδμήσεις."
[I.A.Μαραγκόπουλος]

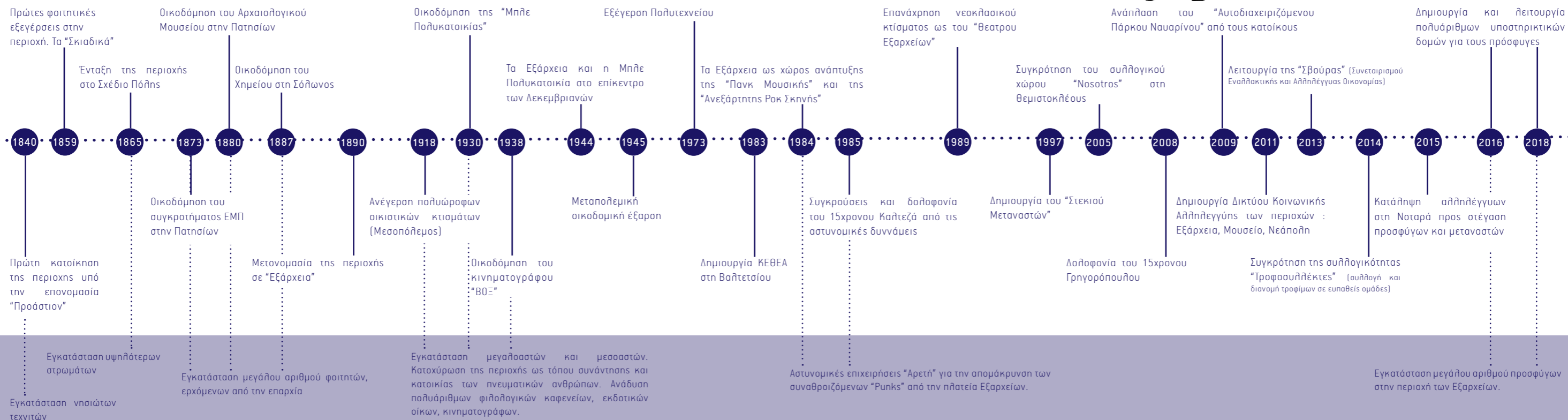
ΕΞΑΡΧΕΙΑ: Η ΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

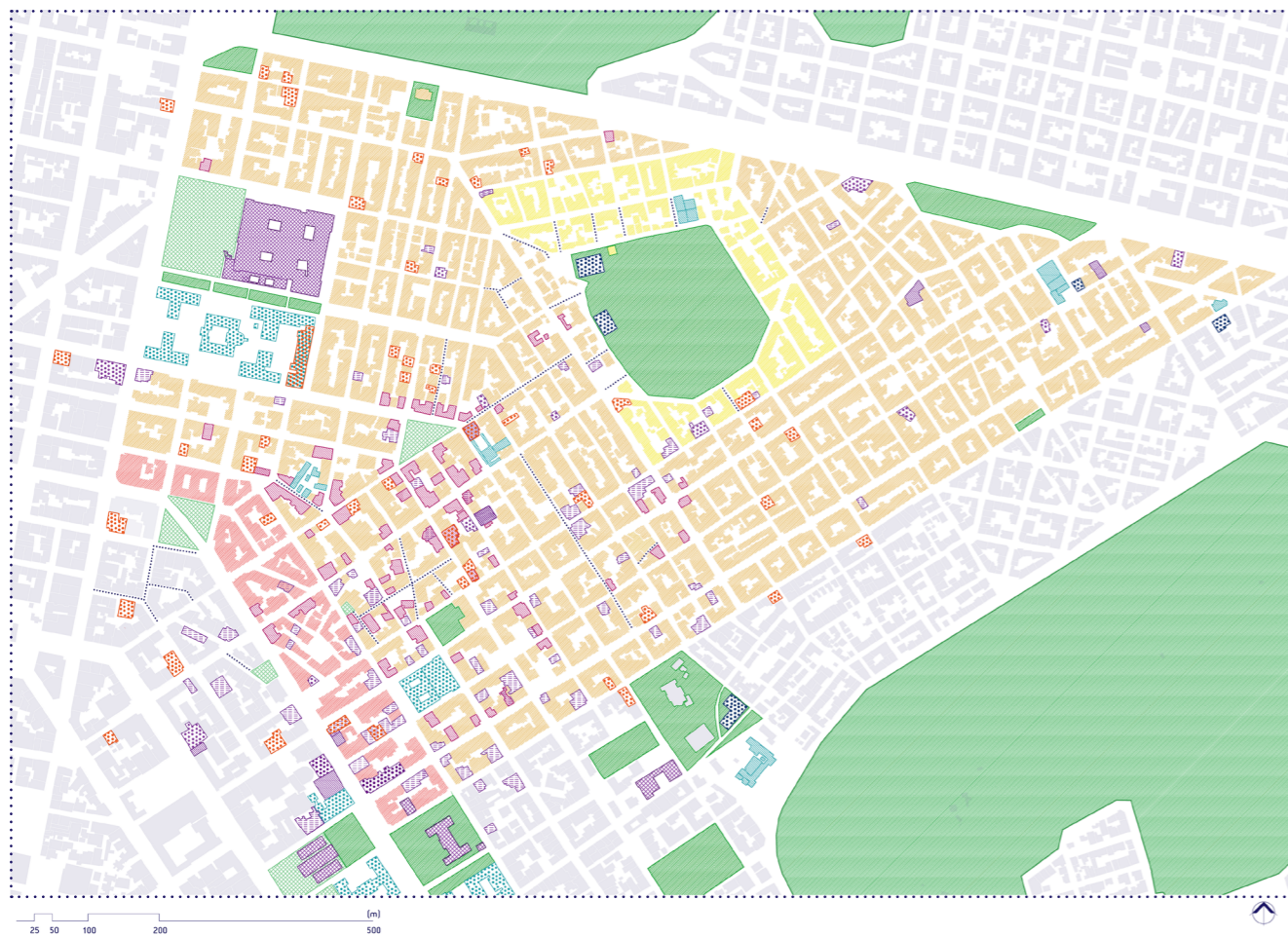
Τα Εξάρχεια είναι μία από τις συνοικίες του κέντρου της Αθήνας σε πολύ μικρή απόσταση από το εμπορικό τρίγωνο και την πλατεία Ομόνοιας. Η γειτονιά αναπτύσσεται με κέντρο την ομώνυμη πλατεία Εξαρχείων και ορίζεται δυτικά, από την Λεωφόρο Πατησίων, νοτιοδυτικά, από την Οδό Ακαδημίας και την πλατεία Κάνιγγος, ανατολικά από την Οδό Ασκηπτιού, και βόρεια, από την Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Η συνοικία των Εξαρχείων περιβάλλεται από δύο μεγάλα υπερτοπικά πράσινα, το Λόφο του Λυκαβηττού και το Πεδίο του Άρεως, ενώ ο Λόφος του Στρέφη, που βρίσκεται στο εσωτερικό της περιοχής, λαμβάνει σημαντική θέση τόσο στη μορφολογία της όσο και στη καθημερινή ζωή των κατοίκων της.

ΜΙΑ "ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ" ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΡΧΕΙΩΝ

Έχοντας μελετήσει την ιστορία της περιοχής, δημιουργήσαμε μία ιστορική γραμμή όπου αναγράφονται κάποια από τα γεγονότα, τα οποία η ομάδα μας θεωρεί καίρια για την διαμόρφωση του "πολυμορφικού" χαρακτήρα που αναγνωρίζουμε στην περιοχή.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

- ΑΜΙΓΓΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
- ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ
- ΥΠΕΡΤΟΠΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ

- ΠΛΑΤΕΙΕΣ
- ΠΑΡΚΑ - ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
- ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΙ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ΑΝΑΡΧΗ
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ
- ΣΧΟΛΕΙΑ
- ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ
- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

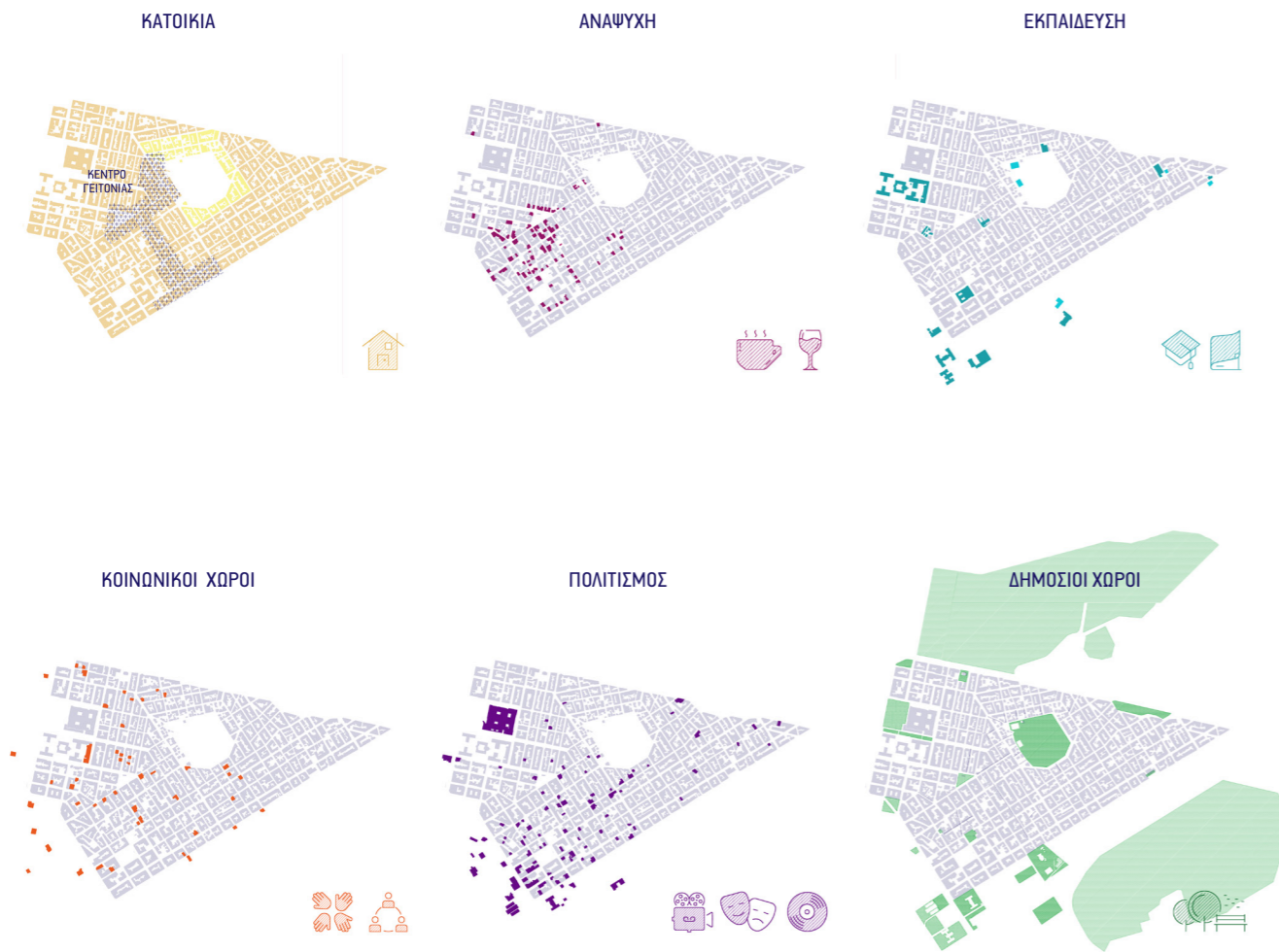
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- ΘΕΑΤΡΑ
- ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ
- ΕΚΔΟΤΙΚΟΙ ΟΙΚΟΙ
- ΛΟΙΠΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΟΙ ΧΡΗΣΕΙΣ

Η γειτονιά των Εξαρχείων υπήρξε ανέκαθεν περιοχή κατοικίας και αυτό το χαρακτήρα διατηρεί μέχρι σήμερα. Όπως φαίνεται και στο χάρτη καταγραφών των χρήσεων, της διπλανής σελίδας, η κυρίαρχη χρήση είναι αυτή της γενικής κατοικίας, ενώ περιμετρικά του Λόφου του Στρέφη, αυτή της αμιγούς κατοικίας. Λόγω της γεινιάσσης της περιοχής με το εμπορικό τρίγωνο, στο νοτιοδυτικό τμήμα παρατηρούμε πύκνωση των εμπορικών χρήσεων και των υπηρεσιών. Οι περισσότεροι χώροι εστίασης και αναψυχής συναντώνται στο τμήμα μεταξύ του εμπορικού τριγώνου και της πλατείας των Εξαρχείων αλλά και περιμετρικά αυτής. Στα Εξάρχεια, σημαντική θέση λαμβάνουν οι χώροι εκπαίδευσης. Ειδικότερα, μιλάμε για τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που εξυπηρετούν τη γειτονιά, και τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα που αιτιολογούν και την καθημερινή παρουσία φοιτητών στα Εξάρχεια. Το ΕΜΠ επί της Λεωφόρου Πατησίων, οι Σχολές του Καποδιστριακού και άλλα κτήρια όπως το Παλαιό Χημείο έχουν αποτελέσει σημεία αναφοράς, τόσο στο παρελθόν, όπως είδαμε και στην ιστορική γραμμή, όσο και στο σήμερα, συμβάλλοντας με τον τρόπο τους στη διαμόρφωση του χαρακτήρα της περιοχής.

Η περιοχή, όπως αναφέρθηκε ήδη, αποτελεί από πολύ παλιά ένα από τους κόμβους ψυχαγωγίας και διασκέδασης της πόλης και χώρο συνάντησης, και πολλές φορές και κατοικίας, σημαντικών προσωπικοτήτων της καλλιτεχνικής ζωής της Αθήνας. Η παρουσία τους στην περιοχή έκτισε μια γερή πολιτιστική δράση την οποία μπορούμε μέχρι σήμερα να διακρίνουμε στην καταγραφή των διάφορων πολιτιστικών χρήσεων, όπως τα θέατρα, τους κινηματογράφους, τους εκδοτικούς οίκους και άλλους σημαντικούς πολιτιστικούς χώρους όπως για παράδειγμα, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Στην προσπάθειά μας να ερμηνεύσουμε την «πολυμορφία» της γειτονιάς, συμπεριλάβαμε στο χάρτη χρήσεων της περιοχής, και τους «κοινωνικούς χώρους», στους οποίους έχουμε ήδη αναφερθεί, καθώς τους θεωρούμε ένα από τα βασικότερα στοιχεία που διαμορφώνουν τον χαρακτήρα της.

ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

Για την ανάδειξη του πολυμορφικού χαρακτήρα τον οποίο περιγράφουμε, προχωράμε στην αποκωδικοποίηση του σύγχρονου χάρτη χρήσεων που παρουσιάστηκε προηγουμένως, έτσι ώστε να φανεί η εξάπλωση και η διάχυση της κάθε χρήσης στην περιοχή ξεχωριστά. Με την απομόνωση της κάθε χρήσης μπορεί κανείς να αντιληφθεί την έκταση που καταλαμβάνει μέσα στη γειτονιά, το πώς διαχέεται και κατ' επέκταση το πώς συμβάλλει στη διαμόρφωση του χαρακτήρα αυτού. Στη συνέχεια περνάμε στις δράσεις που λαμβάνουν χώρα στα Εξάρχεια.

Οι διάφορες κοινωνικές δομές που προαναφέρθηκαν καθώς και άλλες ομάδες και συλλογικότητες που δραστηριοποιούνται στα Εξάρχεια, παράγουν ένα σύνολο διαφορετικών μεταξύ τους δράσεων το οποίο προσπαθούμε μερικώς και αφαιρετικά να καταγράψουμε. Από την καταγραφή αυτή, συγκεντρώθηκαν δράσεις με κοινό χαρακτηριστικό το κοινωνικό τους πρόσημο, δηλαδή δράσεις που συμβάλλουν η κάθε μία με το δικό της τρόπο, και στο βαθμό που μπορούν, στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και στην επίλυση των διαφόρων κοινωνικών ζητημάτων. Στη συνέχεια περάσαμε στην κατηγοριοποίηση του συνόλου των δράσεων αυτών, σε δράσεις Κοινωνικής Προσφοράς και Αλληλεγγύης, δράσεις Πολιτιστικού χαρακτήρα, δράσεις Εναλλακτικού Εμπορίου και δράσεις για Παιδιά.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

25 50 100 200 500 (m)

ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

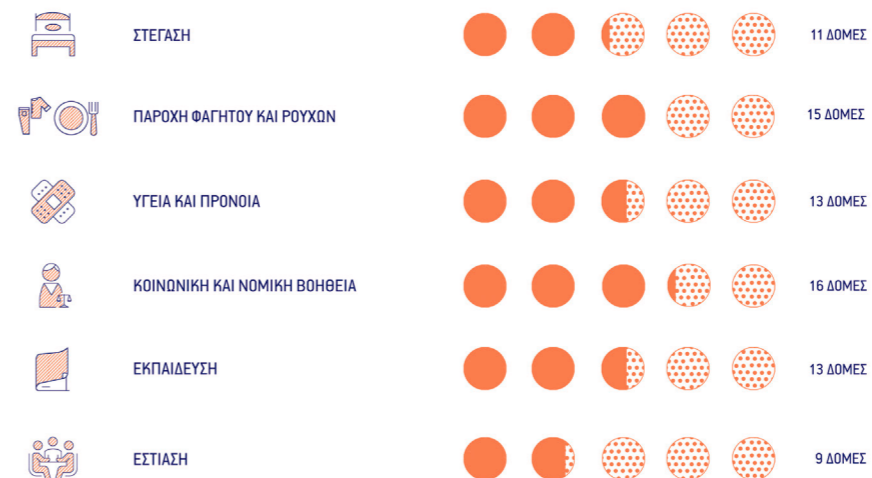
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

[○ = 10 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ]

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

Σε αυτό το σημείο εστιάζουμε στους κοινωνικούς χώρους που εντοπίζονται στην περιοχή διότι τους αναγνωρίζουμε ως χώρους βασικού ενδιαφέροντος στην πορεία της ανάλυσης. Για το λόγο αυτό προβήκαμε στο διαχωρισμό μεταξύ αυτών του γενικού κοινωνικού ενδιαφέροντος, αυτών δηλαδή που δημιουργούν ένα δίκτυο αλληλοτροφοδοτούμενων σχέσεων κοινωνικών παροχών, και του υποσυνόλου τους, δηλαδή των δομών υποστήριξης των προσφύγων, προκειμένου να φανεί η πυκνότητα και η προσφορά των δεύτερων μέσα στη γειτονιά.

Οι δομές υποστήριξης προσφύγων αποτελούνται από διαφορετικών ειδών κοινωνικούς χώρους όπως, αυτοδιαχειριζόμενους χώρους, αυτοοργανωμένες καταλήψεις, μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και άλλους ιδιωτικούς φορείς. Οι κοινωνικές παροχές που προσφέρονται στους πρόσφυγες αλλά και σε άλλα κοινωνικά σύνολα, παρουσιάζονται ποσοστιαία στο παρακάτω διάγραμμα. Οι κατηγορίες που έχουμε καταγράψει αφορούν στη στέγαση και την εστίαση, σε είδη πρώτης ανάγκης όπως φαγητό, ρουχισμό και είδη υγιεινής, σε βασικές παροχές υγείας και πρόνοιας. Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό των δομών παρέχει νομική βοήθεια από νομικούς και κοινωνικούς λειτουργούς, για τη διευκόλυνση της διευθέτησης των υποθέσεων των προσφύγων κατά την άφιξή τους στην Αθήνα. Τέλος, αρκετές δομές παρέχουν μαθήματα ξένων γλωσσών και ελληνικών, υπολογιστών και ποικίλων άλλων δραστηριοτήτων.

ΤΥΠΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ

[○ = 5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΟΥΝ ΣΕ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ]

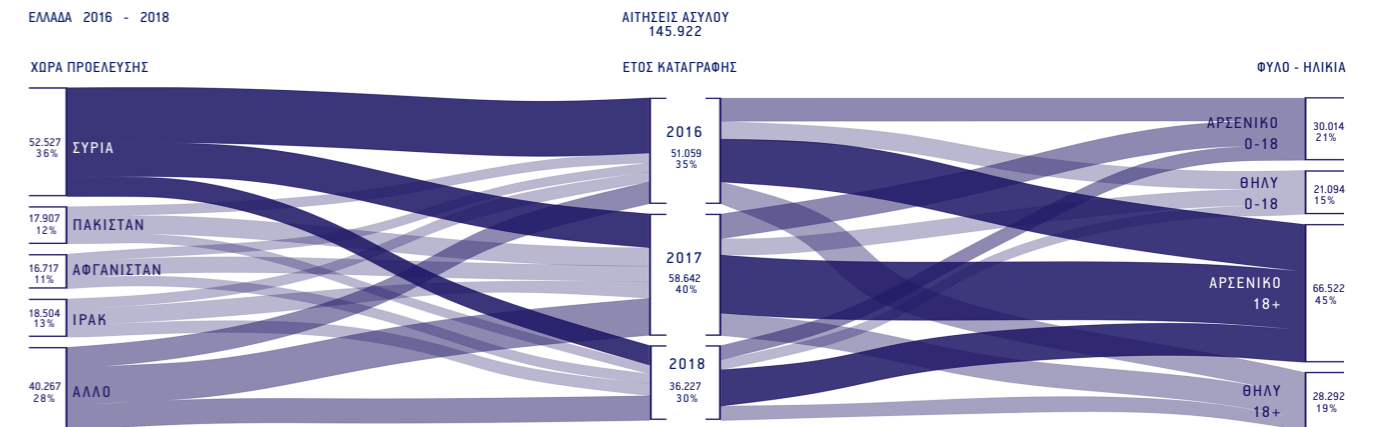
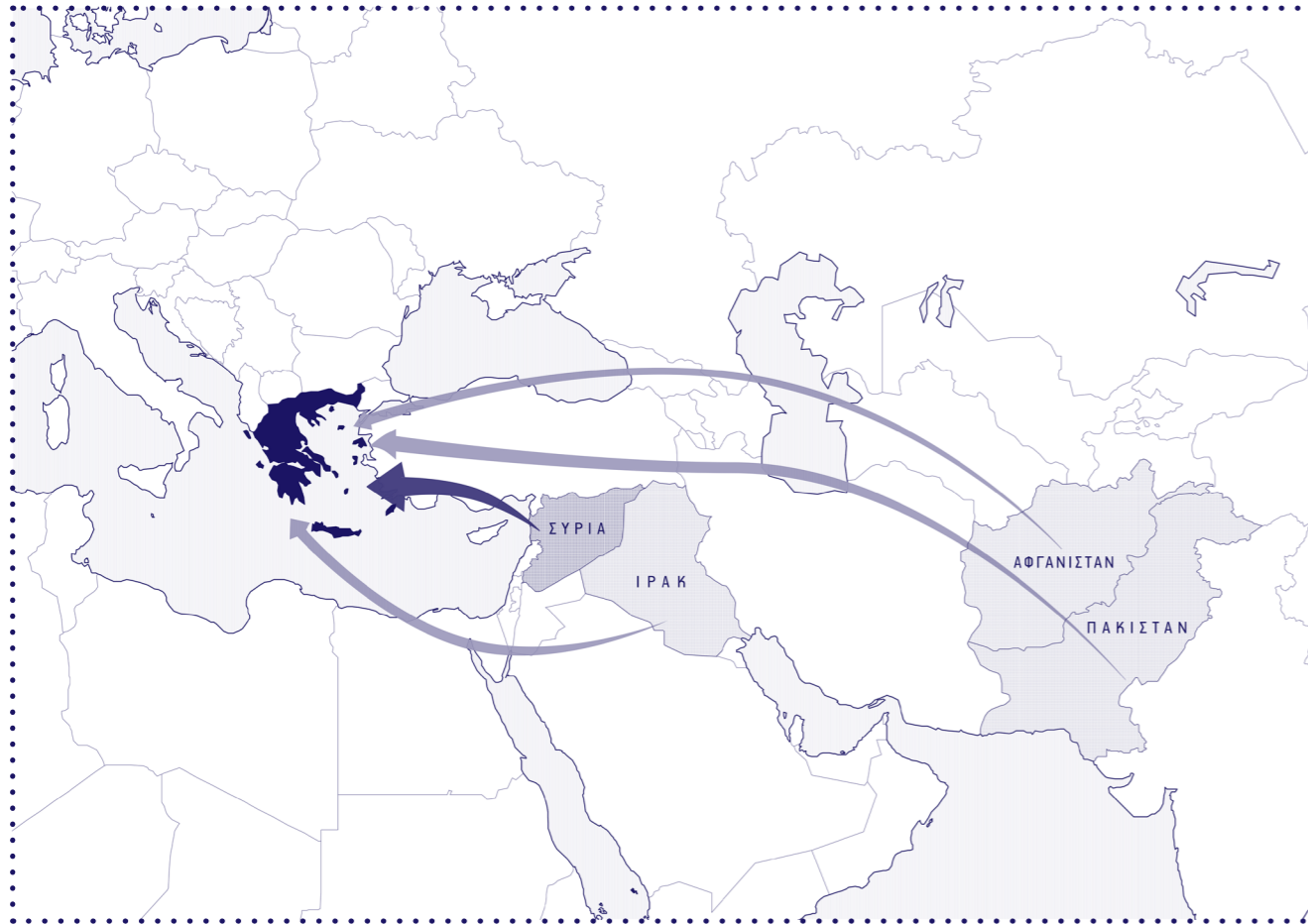
Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΕΣ ΡΟΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ | ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ 2016 - 2018

Η επιλογή μας να διαμορφώσουμε δύο τύπους κατοίκησης για τους ασυνόδευτους ανήλικους πρόσφυγες (α.α.π.) απαιτούσε μία εκτενέστερη μελέτη της ιδιαίτερης αυτής κοινωνικής ομάδας. Μεταφερθήκαμε έτσι από τη μικροκλίμακα της γειτονιάς των Εξαρχείων στο προσφυγικό ζήτημα όπως αυτό αποτυπώνεται σε εθνικό επίπεδο. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται μία διαλογή στατιστικών στοιχείων που παρώθησε την ενασχόληση μας με την κοινωνική ομάδα των ανθρώπων αυτών.

Στο χάρτη αριστερά καταγράφονται οι κύριες προσφυγικές ροές προς την Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Αξίζει να αναφερθεί ότι στο χάρτη αυτό αποτυπώνονται οι προσφυγικές ροές μόνο από τη Μέση Ανατολή λόγω της έντασης του φαινομένου τα έτη 2016 - 2018. Ωστόσο η χώρα μας, μαζί με την Ιταλία αποτελεί προορισμό για ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων προερχόμεν από την Αφρική. Οι κύριες χώρες προέλευσης των ανθρώπων που αναζητούν άσυλο στην Ελλάδα τα τελευταία τρία χρόνια είναι η Συρία, το Πακιστάν, το Αφγανιστάν, το Ιράκ και το Μπαγκλαντές.

Παρακάτω παρατίθεται ένα διάγραμμα το οποίο δημιουργήσαμε βάσει δεδομένων της Ελληνικής Υπηρεσίας Ασύλου και της UNHCR σε μία προσπάθεια να αποδοθεί μία ποσοστιαία σχέση μεταξύ της χώρας προέλευσης, του φύλου και της ηλικίας των αιτούντων άσυλο.

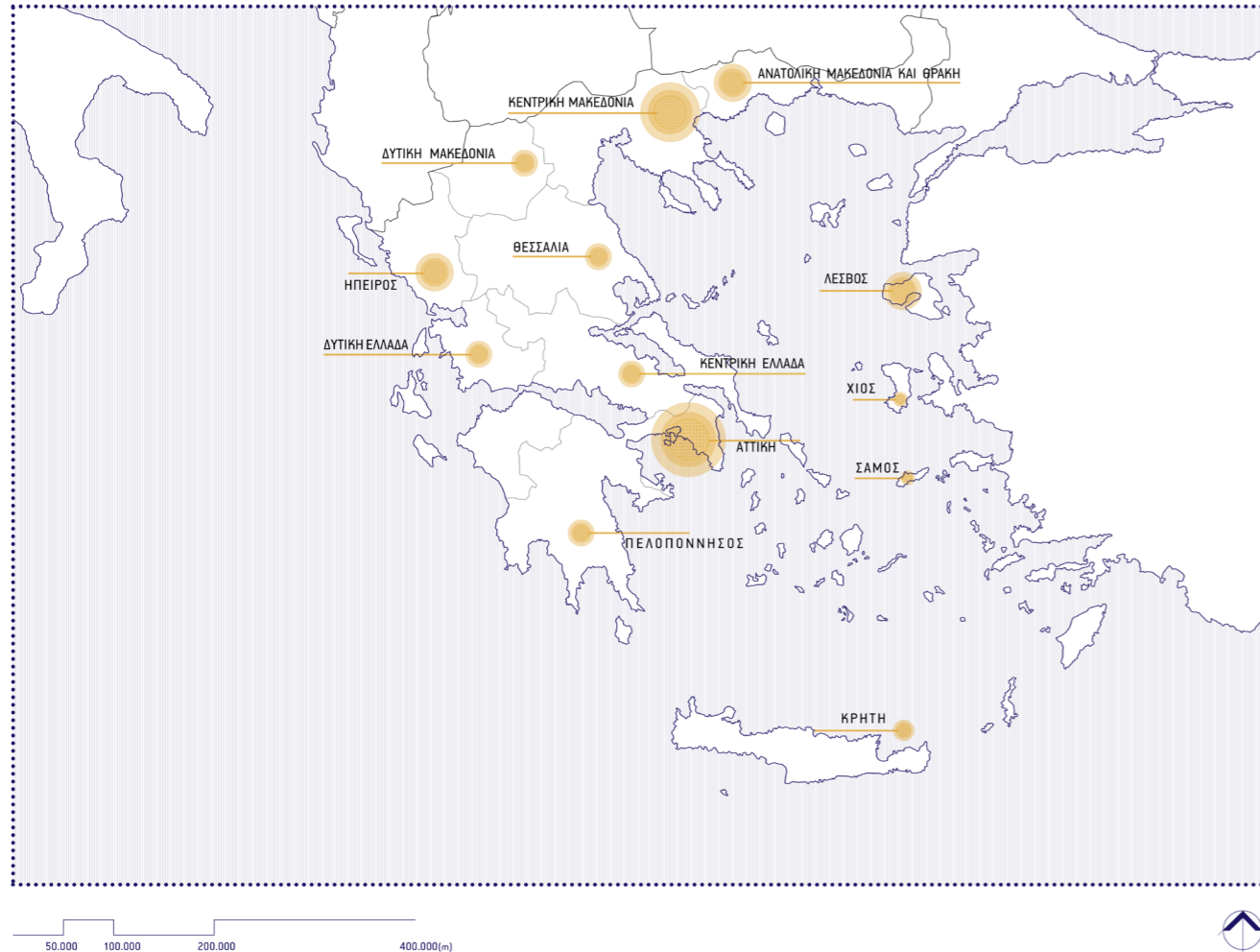
ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ | ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Η ενασχόληση μας με το ζήτημα των προσφύγων στην Ελλάδα μας οδήγησε σε ποικίλο αρχειακό υλικό, άρθρα, ντοκιμαντέρ, συνεντεύξεις, όπου αποκαλύπτονταν οι συνθήκες διαβίωσης και επιβίωσης των ανθρώπων αυτών, μετά το μεγάλο τους ταξίδι, στη χώρα μας. Πολλά εξ αυτών εστίαζαν στις διάφορες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ανήλικοι πρόσφυγες και τις κακουχίες στις οποίες υπόκεινται τόσο σε σωματικό, όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο.

Αποφασίσαμε έτσι από την ευρεία κλίμακα του προσφυγικού ζητήματος, να εστιάσουμε στο υποσύνολο της κοινωνικής ομάδας των προσφύγων, δηλαδή των ανήλικων προσφύγων. Τα στοιχεία από την Υπηρεσία Ασύλου φανερώνουν ότι το 21% των αιτήσεων για άσυλο στη χώρα μας, για τα έτη 2016 - 2018, προερχόταν από ανήλικα αγόρια και το 15% από ανήλικα κορίτσια (δηλαδή το 1/3 των αιτούντων ήταν άτομα κάτω των 18 ετών). Εμβαθύνοντας περαιτέρω στο ζήτημα αυτό καταγράψαμε τα ποσοστά των ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων, αναγνωρίζοντας τους ως μία από τις πιο ευπαθείς και ευαίσθητες ομάδες. Παιδιά, εξαναγκασμένα να εγκαταλείψουν το σπίτι τους, σε μία ξένη χώρα, χωρίς οικογένεια, χωρίς το αίσθημα της ασφάλειας. Η αναζήτηση στοιχείων μας υπέδειξε ότι το 90.5% των ασυνόδευτων ανηλίκων είναι αγόρια, τα οποία ελλείψει στέγης, προστασίας και γενικότερα οποιασδήποτε μορφής πρόνοιας εξαναγκάζονται να υπομείνουν απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης και στις χειρίστες περιπτώσεις να πέφτουν θύματα ακόμα και σεξουαλικής παρενόχλησης.

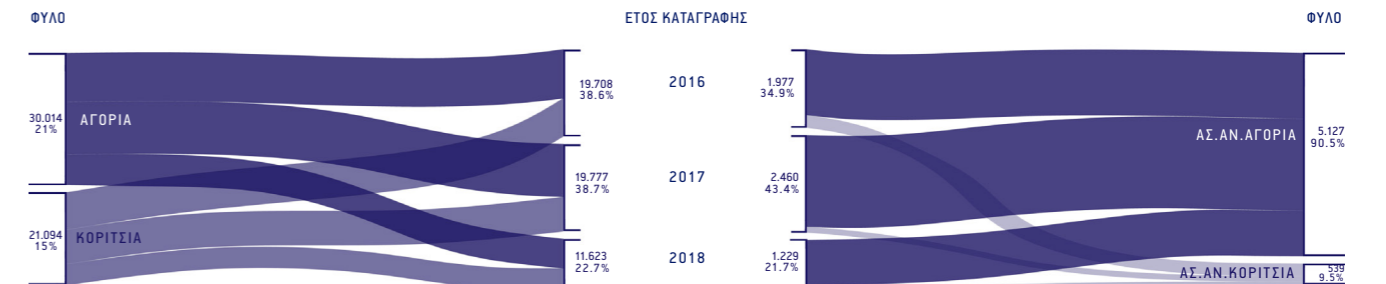
Στη βάση δεδομένων του ΕΚΚΑ αναφέρεται ότι στη χώρα μας το 2018 καταγράφηκαν 3.510 ασυνόδευτοι ανήλικοι. Οι διαθέσιμες θέσεις στους εκάστοτε χώρους φιλοξενίας ανέρχονται στις 2.041.

Τι σημαίνει αυτό;
Τα υπόλοιπα 1.469 παιδιά παραμένουν απροστάτευτα.

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ΑΠΟ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ
51.108

ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΥΛΟΥ ΑΠΟ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ
5.666

Παρακάτω προσπαθήσαμε να αναπαραστήσουμε τη διαθεσιμότητα των θέσεων ανά γεωγραφική περιοχή της χώρας, σε σχέση με τον αριθμό των ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων.η Κάναμε λόγο λοιπόν για "χώρους φιλοξενίας" των ανηλικών, χώροι οι οποίοι απαντώνται με διαφορετικές εκφάνσεις.

Οι χώροι διαμονής των ασυνόδευτων ανηλικών απαρτίζονται από κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης, τις λεγόμενες "ασφαλείς ζώνες", που αποτελούν ειδικά διαμορφωμένους χώρους εντός των καταυλισμών για τη φροντίδα των α.α.η, δομές φιλοξενίας, διαμερίσματα υποστηριζόμενης αυτόνομης διαβίωσης και τέλος, ξενοδοχεία, που περιγράφονται ως χώροι επείγουσας φιλοξενίας. Οι παροχές από τους υφιστάμενους χώρους φιλοξενίας περιλαμβάνουν τη στέγαση, το φαγητό, την παροχή αγαθών πρώτης ανάγκης και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, την κοινωνική, νομική και ψυχολογική υποστήριξη καθώς και κάποιες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Σε μετέπειτα στάδιο της εργασίας μας, ήρθαμε σε επικοινωνία με κάποιες από τις υπάρχουσες δομές φιλοξενίας προκειμένου να αποκτήσουμε μία πιο ολοκληρωμένη άποψη για πιο ειδικευμένες παροχές των χώρων αυτών, οι οποίες θα αναλυθούν κατά την παρουσίαση του κτιριολογικού προγράμματος, ως μία σημαντική βάση διαμόρφωσης του.

ΕΛΛΑΔΑ 2018 | 2.041 ΘΕΣΕΙΣ

ΑΤΤΙΚΗ | 860 ΘΕΣΕΙΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ | 420 ΘΕΣΕΙΣ

ΛΕΣΒΟΣ | 158 ΘΕΣΕΙΣ

ΗΠΕΙΡΟΣ | 130 ΘΕΣΕΙΣ

ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗ | 121 ΘΕΣΕΙΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ | 60 ΘΕΣΕΙΣ

ΘΕΣΣΑΛΙΑ | 60 ΘΕΣΕΙΣ

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ | 60 ΘΕΣΕΙΣ

ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΣ | 60 ΘΕΣΕΙΣ

ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ | 49 ΘΕΣΕΙΣ

ΚΡΗΤΗ | 30 ΘΕΣΕΙΣ

ΧΙΟΣ | 18 ΘΕΣΕΙΣ

ΣΑΜΟΣ | 12 ΘΕΣΕΙΣ

= 50 ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ

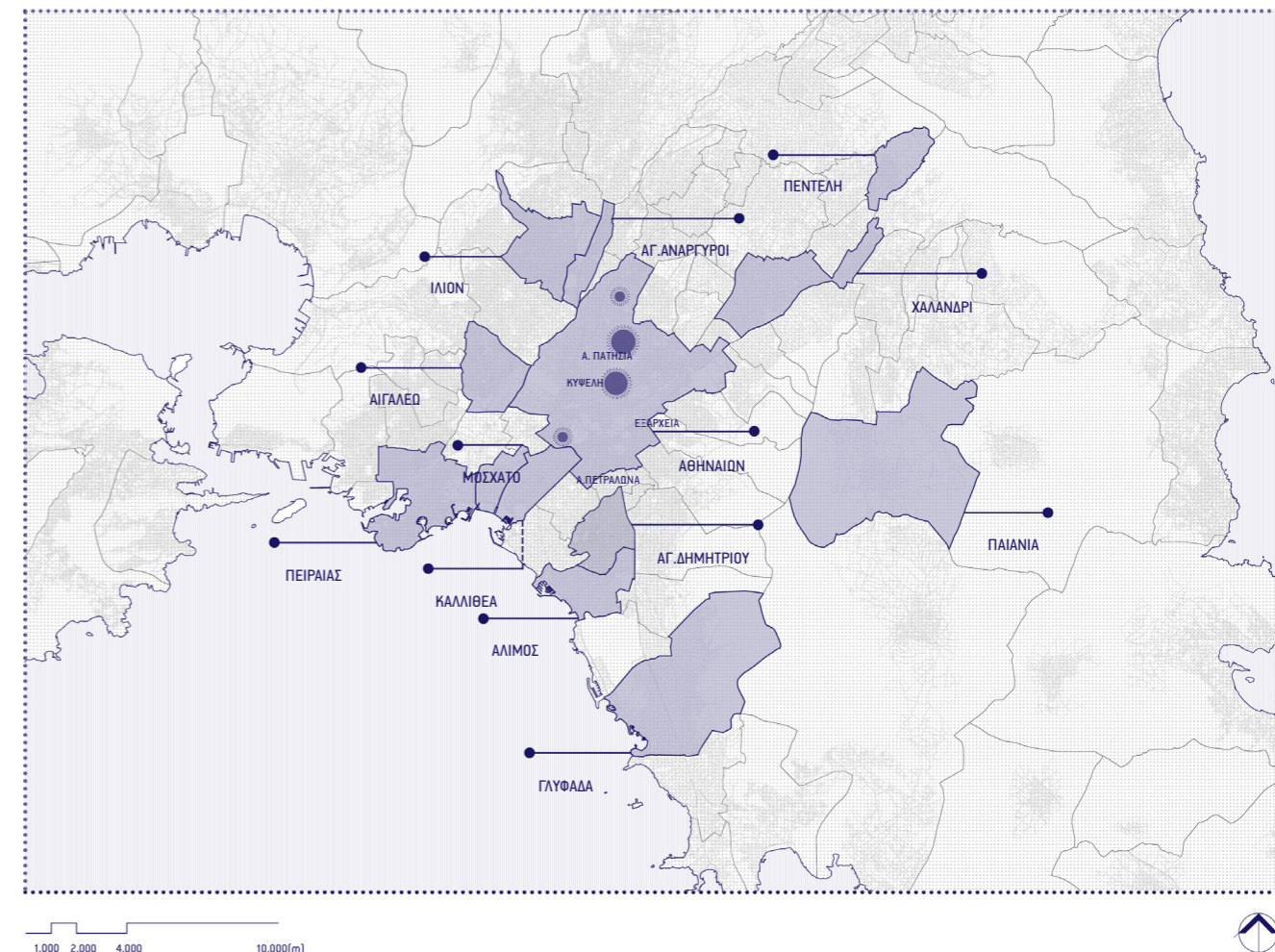
ΕΛΛΑΔΑ
2018 |
3.510 Α.Α.

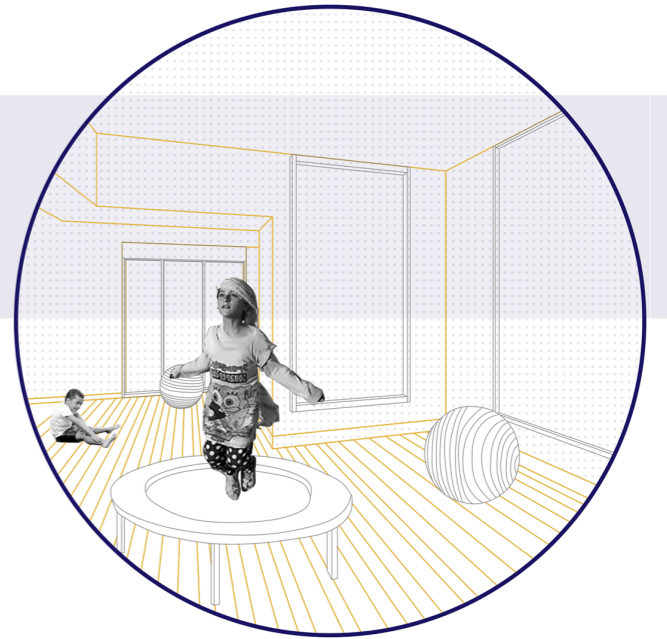
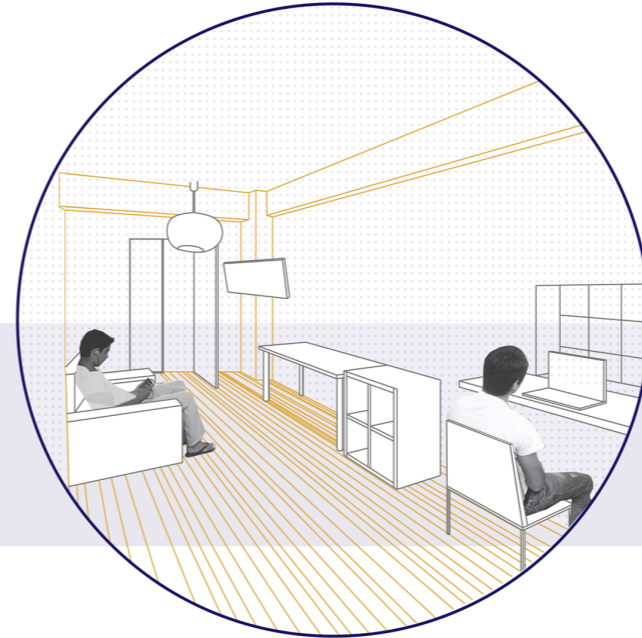
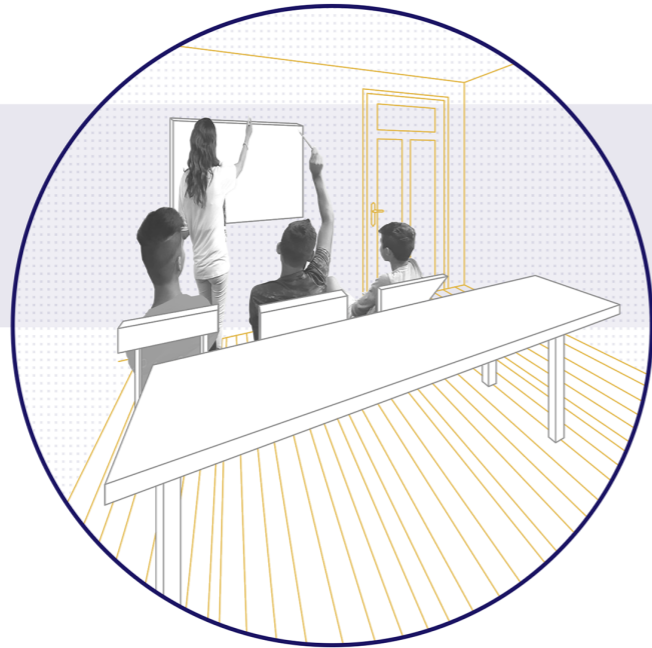
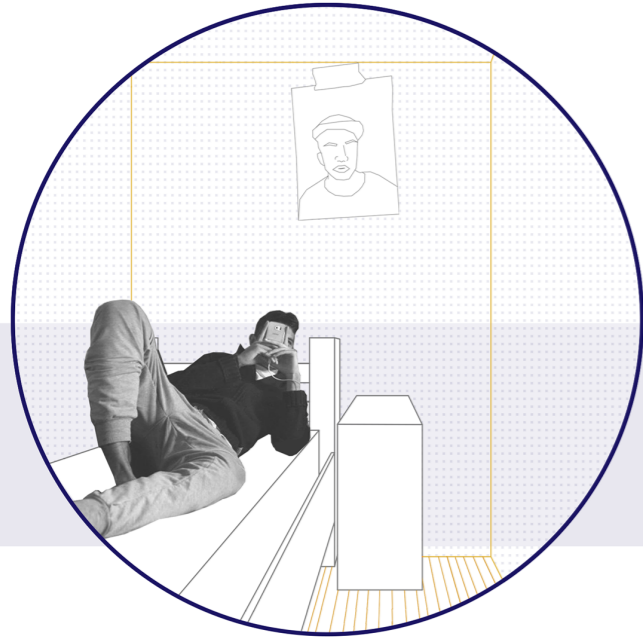

= 50 ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΑ ΑΝΗΛΙΚΑ

ΔΟΜΕΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ

Στην περιφέρεια Αττικής έχουν καταγραφεί 860 θέσεις, μεταξύ των οποίων οι 23 αποτελούν δομές φιλοξενίας, 2 διαμερίσματα υποστηριζόμενης ημι-αυτόνομης διαβίωσης, 2 ασφαλείς ζώνες και 2 ξενοδοχεία. Στο χάρτη που ακολουθεί έχει γίνει μία αφαιρετική καταγραφή αυτών καθώς η ακριβής τοποθεσία τους πολλές φορές αποκρύπτεται από τη δημοσιότητα για την προστασία των παιδιών.

Η ΠΡΟΤΑΣΗ: 2+1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Μετά από την ανάλυση της περιοχής των Εξαρχείων, των κυρίαρχων χρήσεων, την αποτύπωση της πυκνότητας κοινωνικών χώρων και ειδικότερα κοινωνικών χώρων με δράση προσανατολισμένων στην υποστήριξη των προσφύγων και τη μεταγενέστερη έρευνά μας γύρω από την κοινωνική ομάδα των προσφύγων και των προβλημάτων και δυσχερειών που αντιμετωπίζουν, αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε ένα **τόπο κατοίκησης για τους ασυνόδευτους ανήλικες πρόσφυγες και ένα κοινοτικό κέντρο** για την ενίσχυση του θεσμού της γειτονιάς.

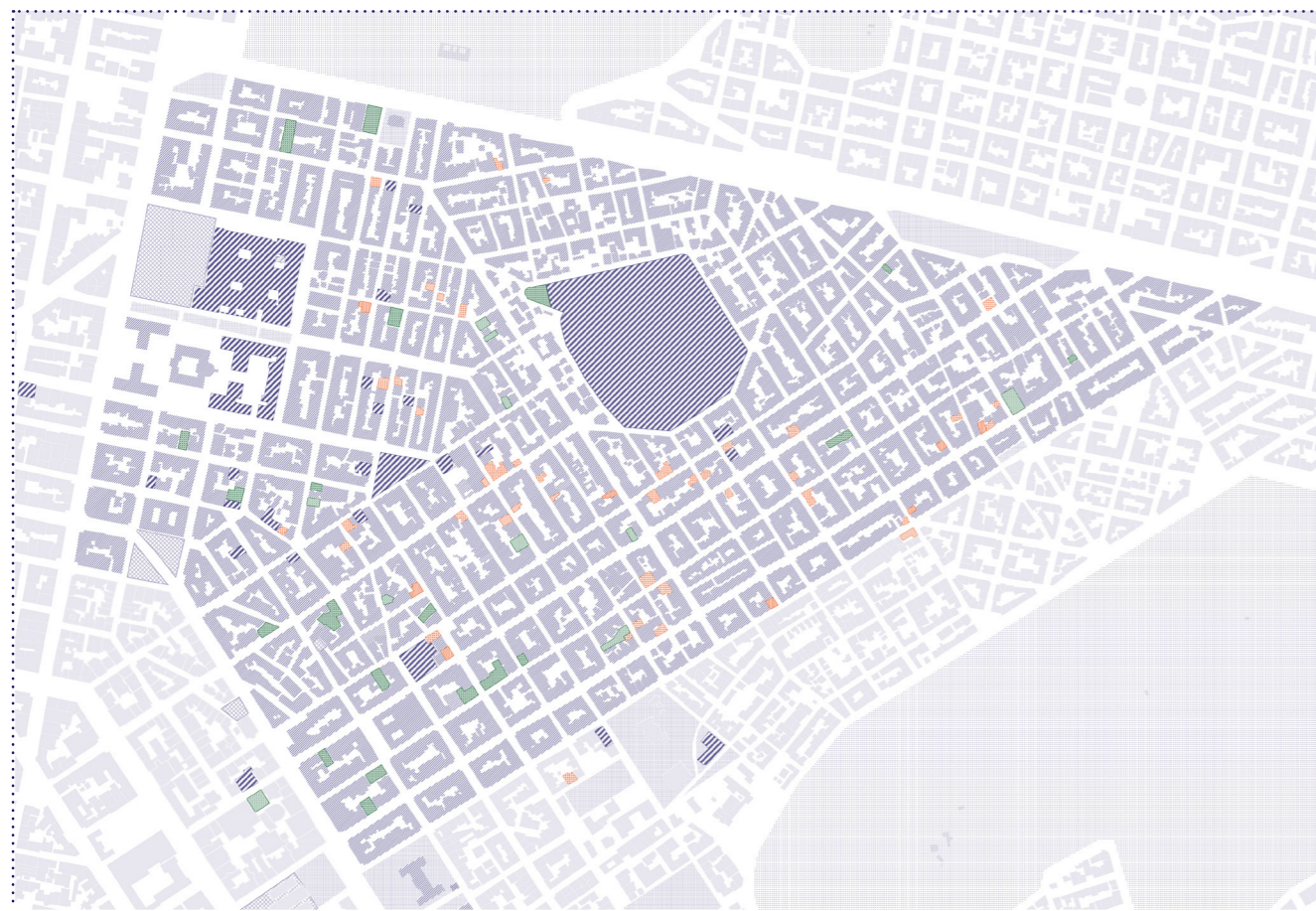
Οι δύο αυτές κτιριακές μονάδες θα αποτελέσουν στοιχεία ενός ευρύτερου **κοινωνικού δικτύου**. Σε ένα πρώτο επίπεδο, η ύπαρξη της μίας μονάδας δεν προσπατεί την ύπαρξη της άλλης, ωστόσο, αποτελούν δύο αλληλοϋποστηριζόμενες και αλληλοενισχυόμενες δομές με κοινό στόχο την κοινωνική συνοχή της γειτονιάς.

Πώς λειτουργεί αυτό;

Από τη μία, εντάσσοντας ομάδα αυτή τη νέα κοινωνική ομάδα στον τόπο μελέτης και από την άλλη, ενισχύοντας το ήδη υπάρχον δίκτυο συλλογικότητας.

Στην πορεία της εργασίας, αποφασίσαμε ο τόπος κατοίκησης να διχοτομηθεί ουσιαστικά σε δύο σπίτια. Το ένα κτίσμα θα αποτελέσει σπίτι για παιδιά ηλικίας 6-12 ετών, ενώ το δεύτερο, για αγόρια στην εφηβική ηλικία, 12-18 ετών. Αποφασίσαμε να διαχωρίσουμε τις δύο κατοικίες λόγω των διαφορετικών αναγκών που έχει κάθε ηλικιακή ομάδα. Η επιλογή μας το δεύτερο σπίτι να απευθύνεται σε πρόσφυγες αρσενικού φύλου οφείλεται στα μεγάλα ποσοστά ασυνόδευτων ανήλικων αγοριών, ηλικίας 12-18 ετών απ' ότι κοριτσιών. Επιπλέον, αποφύγαμε να δημιουργήσουμε μία κατοικία μικτής συμβίωσης τόσο λόγω των προστίβων που μπορούν να αναπτυχθούν λόγω φύλου στην ευαίσθητη ηλικία της εφηβείας, όσο και λόγω κάποιων εθίμων που επιτάσσουν οι εθνικότητες και οι παραδόσεις των ανθρώπων που προσφεύγουν στη χώρα μας. Τα δύο σπίτια αυτά αν και διαχωρισμένα πλέον προβλέπεται να βρίσκονται σε άμεση σχέση μεταξύ τους.

Όσον αφορά το κοινοτικό κέντρο ή κέντρο γειτονιάς, επιθυμούμε το σχεδιασμό ενός "μικροχώρου", όπου θα υπάρχει η δυνατότητα φιλοξενίας και διενέργειας οργανωμένων συλλογικών δράσεων και δραστηριοτήτων των κατοίκων και ο οποίος δύναται να λειτουργεί συνεργατικά με τις ήδη υπάρχουσες δομές και δράσεις της γειτονιάς. Το κτίσμα προβλέπεται να χρηματοδοτηθεί από το Δήμο και να διευθύνεται από ένα ορισμένο από το δήμο συμβούλιο, μέλη του οποίου μπορεί να είναι μέλη του συλλόγου κατοίκων Εξαρχείων. Οι επιμέρους χώροι κέντρου θα λειτουργούν σε μόνιμη βάση από άτομα διορισμένα από το δήμο με σκοπό την προσφορά στους κατοίκους, ωστόσο θα υπάρχει ταυτόχρονα η δυνατότητα συμβατικής ενοικίασής ή ενοικίασης υπό συνθήκες ΚοινΣΕπ (Κοινωνική Συνεταιριστικής Επιχείρησης), πάντα με σκοπό την προσφορά στην ίδια τη γειτονιά, από αυτόνομες ομάδες ή μεμονωμένους ιδιώτες. Καθ' αυτό τον τρόπο, ακόμα και οι υπάρχουσες κοινωνικές δομές μπορούν να χρησιμοποιούν τους χώρους του κοινοτικού κέντρου προκειμένου να καλύψουν κάποιες ανάγκες τους που οι δικοί τους χώροι, όταν υφίστανται, αδυνατούν να υποστηρίξουν.

100 200 500 1000

1000

NEOKLΑΣΙΚΑ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΜΕΝΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΜΕΝΑ ΚΤΙΣΜΑΤΑ

ΛΟΙΠΑ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΜΕΝΑ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ

ΧΩΡΟΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

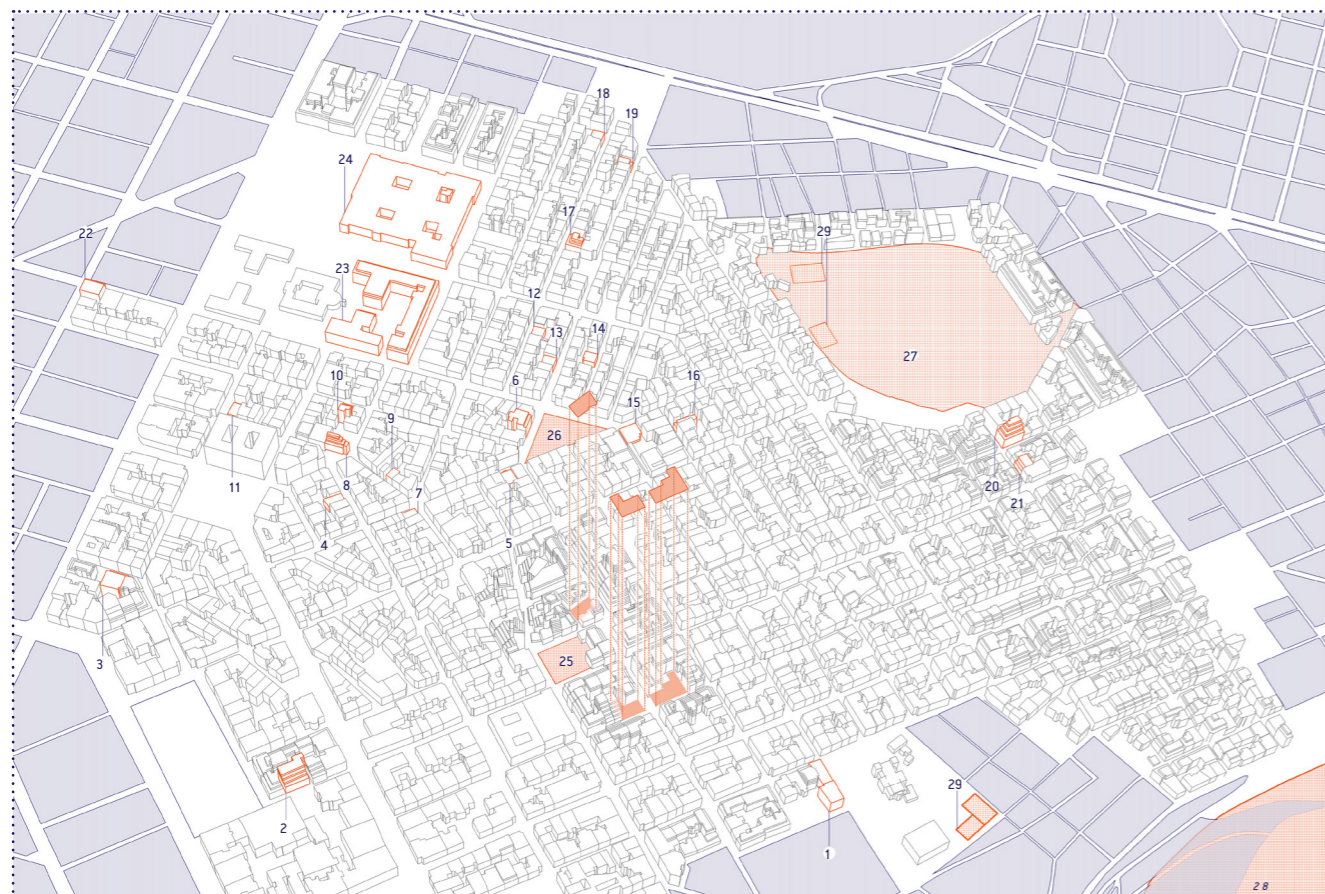
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ

Τη θεωρητική έρευνα του θέματος κατι αντίστοιχες χαρτογραφήσεις της ανάλυσης της περιοχής, ακολούθησε η διαδικασία αναζήτησης οικοπέδων.

Πρώτη μας σκέψη ήταν η αναζήτηση δημόσιων οικοπέδων προκειμένου να αποφευχθεί η διαδικασία απαλλοτριώσεων. Ωστόσο, τόσο τα κτίσματα που εντοπίσαμε όσο και τα κενά οικοπέδα ήταν συνιδιοκτησίες με ιδώτες και το ποσοστό κατοχής του δημοσίου ήταν μηδαμινό.

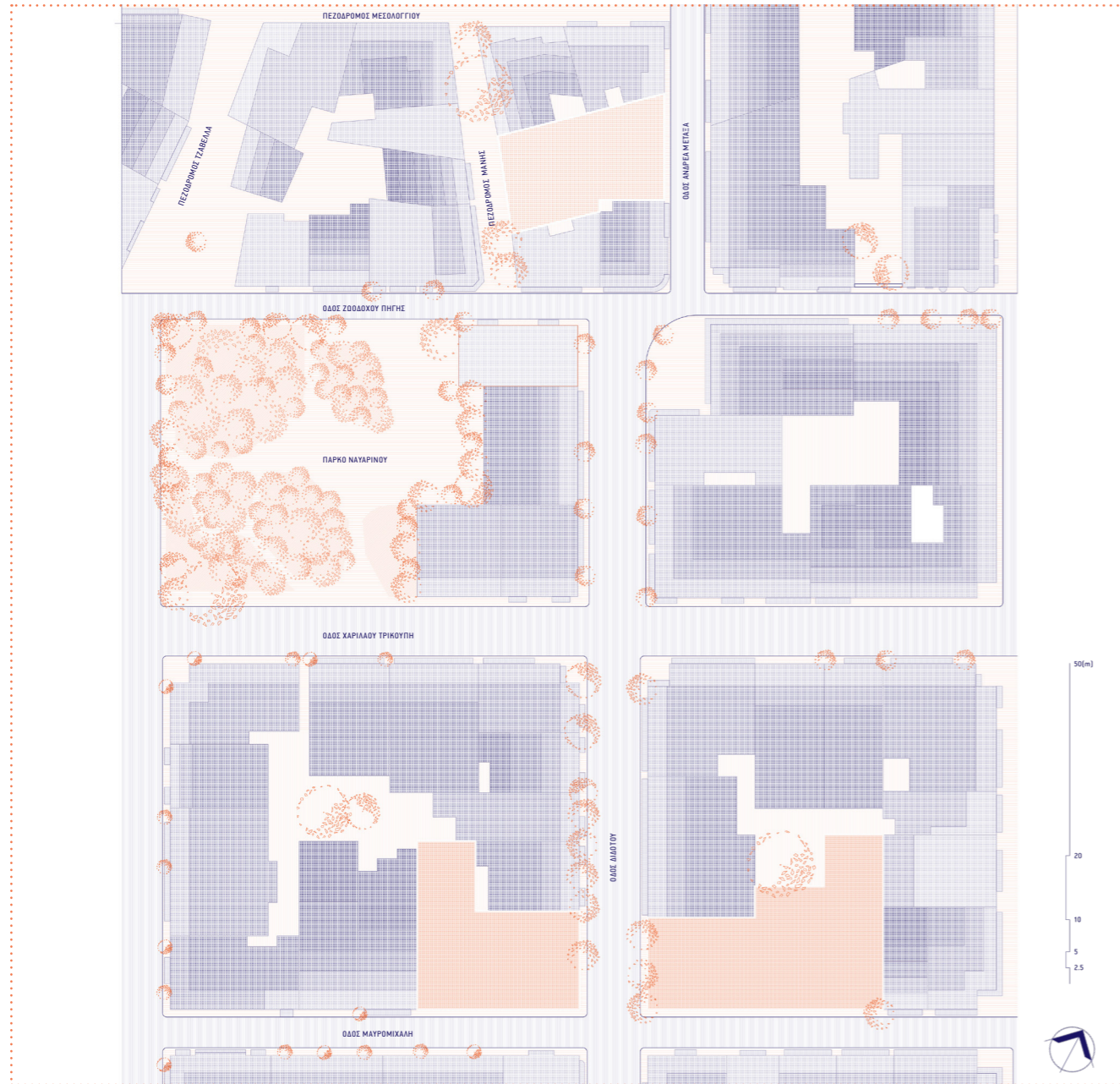
Επόμενη σκέψη λοιπόν, ήταν η επανάχρηση εγκαταλελειμμένων κτισμάτων. Όντας κάτοικοι των Εξαρχείων παρατηρούσαμε στην καθημερινότητα μας πληθώρα εγκαταλελειμμένων ή κατεστραμμένων κτιρίων που διατίθονταν προς επανάχρηση. Με έναυσμα αυτό, ξεκινήσαμε την καταγραφή τους. Στο σχετικό χάρτη, έχουμε διαφοροποιήσει την καταγραφή των εγκαταλελειμμένων νεοκλασικών και των πιο σύγχρονων κτιρίων. Ωστόσο, η κακή τους κατάσταση, οι συνθετικοί περιορισμοί και κάποιες δυσκολίες προσέγγισης και μελέτης αυτών μας ώθησε να στραφούμε τελικά προς την αναζήτηση ελεύθερων οικοπέδων για την ανάπτυξη της λύσης μας.

Ακολούθησε έτσι μία καταγραφή των ανοιχτών ιδιωτικών χώρων και των ανοιχτών χώρων στάθμευσης. Προκειμένου να επιλέξουμε μεταξύ των πιθανών καταγεγραμμένων οικοπέδων προβήκαμε σε μία συγκέντρωση ορισμένων σημαντικών χώρων και δομών, οι οποίοι θα μπορούσαν δυνητικά να δράσουν υποστηρικτικά προς τους χώρους που εμείς θέλουμε να αναπτύξουμε. Στα «τοπόσημα» αυτά περιλαμβάνονται χώροι υποστήριξης προσφύγων, κάποιοι κοινωνικοί συλλογικοί χώροι των Εξαρχείων, οι αθλητικές εγκαταστάσεις της περιοχής και οι σημαίνοντες χώροι πρασίνου. Οι καταγραφές αυτές μας οδήγησαν στην τελική επιλογή των οικοπέδων, τα οποία θα παρουσιαστούν σε παρακάτω διάγραμμα.

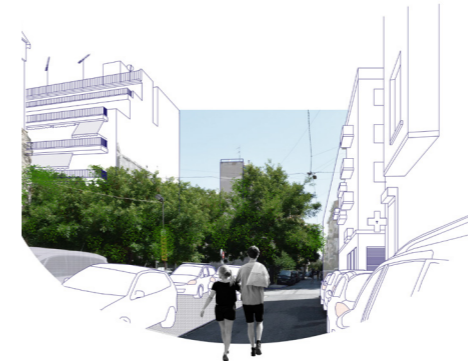
ΕΠΙΛΟΓΗ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ - ΧΩΡΟΙ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

- 1. 3. 11. 13. 16. 17. 19. Κοιν. Δομές Προσφέρουσες σε Πρόσφυγες
- 2. HESTIA Hellas, ΜΚΟ
- 4. Γιατροί Χωρίς Σύνορα
- 5. Ελεύθερος Κοινωνικός Χώρος Nosotros
- 6. The Unmentionables, ΜΚΟ
- 7. Αυτοδιαχειριζόμενος Χώρος 2510
- 8. Ισπανικός και Ελληνικός Ερ. Σταυρός και Δομή Welcompon
- 9. 35° Οηόημερο Δημοτικό Σχολείο
- 10. Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
- 12. Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων
- 14. Στέκι Μεταναστών - Κοινωνικό Κέντρο
- 15. Κοινωνικό Κέντρο Κ-ΒΟΞ και Αυτόνομη Δομή Υγείας Εξαρχείων
- 18. Nostos ΜΚΟ
- 20. Αυτοδιαχειριζόμενο Στέκι ' Το Πέρασμα'
- 21. Σύλλογος Μεριμνης Ανηλίκων και Νέων
- 22. Praxis ΜΚΟ
- 23. Ε.Μ.Π. και 2 Αυτοδιαχειριζόμενα Στέκια
- 24. Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών
- 25. Αυτοδιαχειριζόμενο Πάρκο Ναυαρίνου
- 26. Πλατεία Εξαρχείων
- 27. Λόφος του Στρέφη
- 28. Λόφος Λυκαβηττού
- 29. Αθλητικές Εγκαταστάσεις

Τα αντικριστά οικόπεδα της Μαυρομιχάλη επιλέχθηκαν για τις δύο κατοικίες, προκειμένου οι δύο ηλικιακές ομάδες να βρίσκονται σε διαφορετικές κατοικίες και ταυτόχρονα σε άμεση μεταξύ τους σχέση, τόσο λόγω πιθανών οικογενειακών δεσμών, όσο και για το γενικότερο αίσθημα οικειότητας.

Στο 3ο οικόπεδο τοποθετούμε το Κοινωνικό Κέντρο. Η θέση του ως συνδέσμου μεταξύ του πεζοδρόμου της Μάνης και της πολυσύχναστης οδού Α. Μεταξά, καθώς και το μικρό του μέγεθος θεωρήσαμε ότι θα συνέβαλλαν στη συνθετική διαμόρφωση ενός Κέντρου Γειτονιάς που θα έρθει να ενταχθεί στον υπάρχοντα ιστό κοινωνικών χώρων και να τον ενισχύσει.

ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μετά από επικοινωνία με τους υπεύθυνους δύο δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων διαμορφώσαμε το κτιριολογικό πρόγραμμα. Οι εργαζόμενοι στις δομές αυτές, πέραν των βασικών παροχών που αναφέραμε και προηγουμένως, έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στο πόσο σημαντικό είναι να δημιουργήσουμε ένα σπίτι των παιδιών, ένα χώρο όπου τα παιδιά δεν θα νιώθουν φιλοξενούμενοι αλλά ιδιοκτήτες, με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Επίσης τονίστηκε ιδιαίτερα η σημασία ύπαρξης ενός απόλυτα προσωπικού χώρου μέσα στο σπίτι, ακόμα και αν αυτό αποτελεί ένα συρτάρι ή μια ντουλάπα. Μας ανέφεραν επίσης ότι καθώς οι δομές διαμορφώνονται συνήθως σε υπάρχοντα κτίρια των οποίων η επανάχρηση είναι αρκετά κοστοφόρα και περιοριστική, οι ίδιοι δεν είχαν την δυνατότητα να διαμορφώσουν όσους χώρους ήθελαν. Αυτό αποτέλεσε και ένα από τους λόγους που επιλέξαμε εν τέλει να χρησιμοποιήσουμε ένα ανοιχτό χώρο ως οικόπεδο, τον οποίο θα διαμορφώναμε εξ αρχής. Τέλος μας ανέβησαν τη διαδικασία λειτουργίας των δομών που οι ίδιοι εκπροσωπούσαν, η οποία δεν προέβλεπε την 24ωρη παραμονή ενός ατόμου στο σπίτι, αλλά τις περιοδικές βάρδιες εθελοντών και «φροντιστών» καθώς όπως προαναφέραμε, στις κατοικίες ημιαυτόνομης διαβίωσης το σπίτι είναι των ίδιων των παιδιών.

ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ 6-12 ΕΤΩΝ

Πιο αναλυτικά, όπως παρατηρούμε και στον πίνακα του επόμενου δίφυλλου, στην **κατοικία των παιδιών από 6 έως 12 ετών** προβλέπονται 20 θέσεις για αγόρια και κορίτσια. Οι θέσεις μοιράζονται σε 3 με 4 παιδιά ανά δωμάτιο και σε κάθε δωμάτιο αντιστοιχεί ένα WC και ένα ντους. Οι κοινόχρηστοι χώροι περιλαμβάνουν τραπεζαρία για όλα τα παιδιά και τους εργαζόμενους, σαλόνι - καθιστικό και ανοικτούς ημιυπαίθριους χώρους και αυλή. Έχουμε επιλέξει επίσης να διαμορφώσουμε μία αίθουσα παραμυθιού και ένα χώρο παιχνιδιού με άμεση εκτόνωση σε δώμα, καθώς και αίθουσα μαθημάτων και ξεχωριστή αίθουσα καλλιτεχνικών και μουσικής έτσι ώστε να μπορούν τα παιδιά να εντάξουν και αυτές τις δραστηριότητες στην καθημερινότητά τους. Τέλος, το γραφείο των εργαζομένων όπου θα μπορούν να γίνονται και συναντήσεις των παιδιών με τους αρμόδιους συμβούλους για σκοπούς ψυχολογικής ή άλλης υποστήριξης.

ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΕΦΗΒΩΝ

Για την **κατοικία των εφήβων** προβλέπονται 22 θέσεις για αγόρια και μοιράζονται σε δωμάτια των 2,3 ή 4 ατόμων. Σε κάθε δωμάτιο αντιστοιχεί, ομοίως με την άλλη κατοικία, ένα WC και ένα ντους. Οι κοινόχρηστοι χώροι (κοινή τραπεζαρία και σαλόνι) ακολουθούν και εδώ την ίδια λογική και έχουν άμεση εκτόνωση στους υπαίθριους χώρους του ισόγειου. Σε αυτή την κατοικία έχουν διαμορφωθεί μία αίθουσα εξοπλισμένη με Η/Υ η οποία εξυπηρετεί στη διεξαγωγή διαφόρων μαθημάτων, και μία αίθουσα εκτόνωσης και γυμναστικής. Λόγω των μετατραυματικών διαταραχών που έχουν υποστεί οι πρόσφυγες έχουν παρατηρηθεί, συγκεκριμένα στους έφηβους, βίαιες συμπεριφορές οι οποίες φαίνεται να ηρεμούν μέσω της άσκησης, του χορού, του θεατρικού παιχνιδιού κ.α. Αυτό δεν σημαίνει ότι τα παιδιά δε θα έχουν τη δυνατότητα να βγαίνουν στη γειτονιά για άλλες ασχολίες και για αυτό το λόγο δεν έχουν διαμορφωθεί εντός της κατοικίας, άλλες αίθουσες πολλαπλών δραστηριοτήτων. Ακολουθώντας την ίδια λογική, ενώ έχει τοποθετηθεί ένας χώρος γραφείου για τους εργαζόμενους και φροντιστές του χώρου, δεν προβλέπεται η ψυχολογική υποστήριξη των παιδιών να γίνεται εντός αυτού αλλά σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο του Κοινοτικού Κέντρου που θα υποδέχεται και οποιοδήποτε άλλο κάτοικο της γειτονιάς. Τέλος, σεβόμενοι τη θρησκεία και την κουλτούρα των παιδιών, θεωρήσαμε ότι θα ήταν απαραίτητο να σχεδιάσουμε ένα χώρο προσευχής σε αυτή την κατοικία. Είναι αρκετά πιθανό να έχουν ήδη αναπτύξει αυτή την πλευρά του χαρακτήρα τους και επομένως να έχουν ανάγκη ένα τέτοιο χώρο για τη πραγματοποίηση της προσευχής καθώς και της αντιστοίχης προετοιμασίας που αυτή απαιτεί.

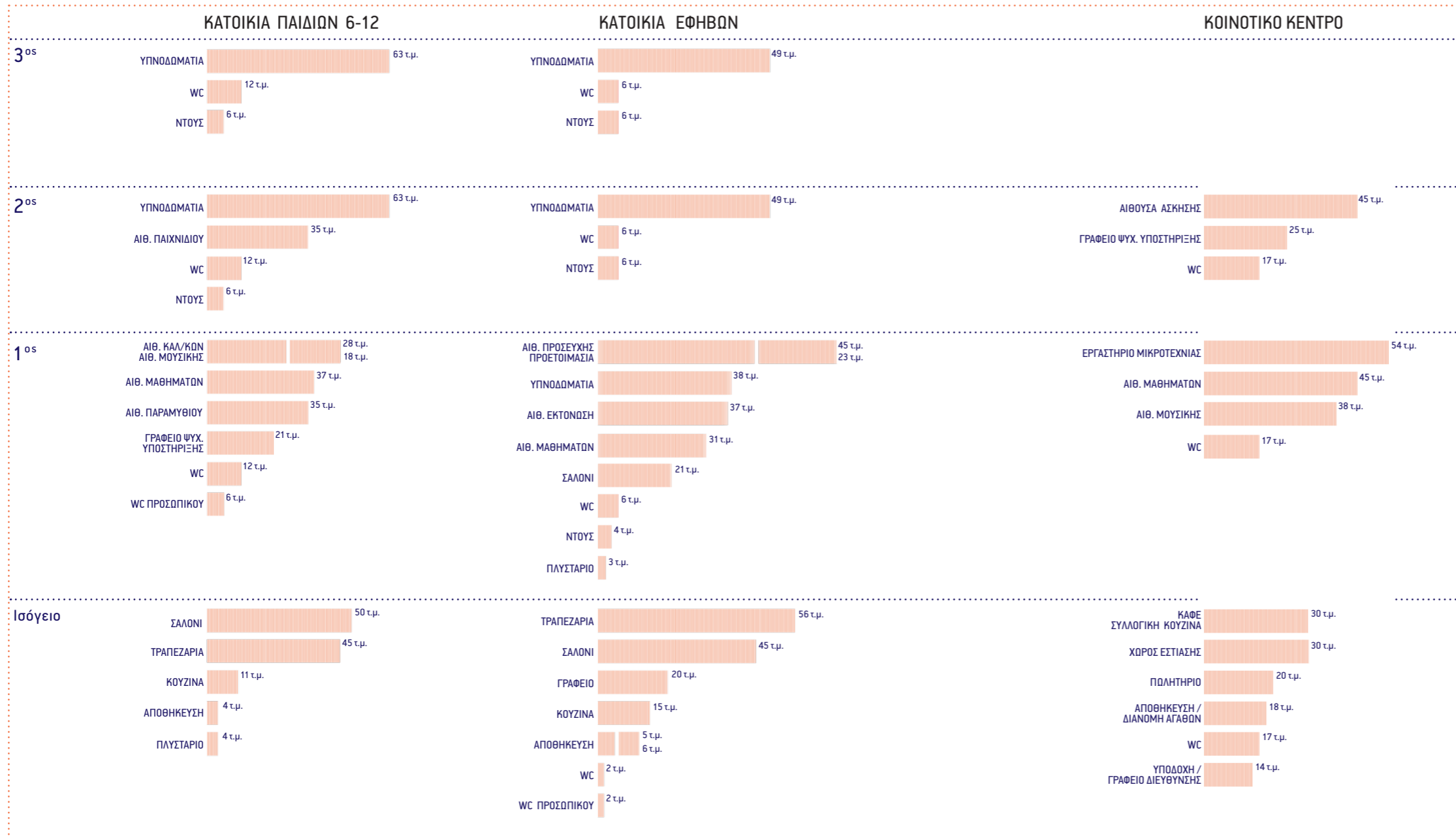
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΧΩΡΟΣ

Σε άμεση σχέση και γειτνίαση με την κατοικία των εφήβων, σχεδιάζουμε ένα γραμμικό δημόσιο ανοιχτό χώρο που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως πάρκο τσέπης. Το πάρκο έρχεται να λειτουργήσει ως χώρος εκτόνωσης των δύο κατοικιών αλλά και ως άνοιγμα για τη γειτονιά. Εντάσσοντας στο πρόγραμμα έναν ανοιχτό δημόσιο χώρο που θα απευθύνεται προς όλους τους κάτοικους της γειτονιάς, ευελπιστούμε η συναναστροφή και η συνδιαλογή των διαφόρων κοινωνικών ομάδων να επιτευχθεί πιο ομαλά. Το πάρκο λοιπόν περιλαμβάνει χώρους στάσεις, μπασκέτα και 3 διαφορετικά ντεκ με παιχνίδια για παιδιά (τραμπολίνο, κούνια, κατασκευή αναρρίχησης).

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Για το κοινοτικό κέντρο επί της οδού Α.Μεταξά, το κτιριολογικό πρόγραμμα έχει διαμορφωθεί έτσι ώστε να μπορεί να φιλοξενήσει ποικίλες δραστηριότητες και εκδηλώσεις που σκοπό έχουν την συνάντηση και συναναστροφή ατόμων από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες των Εξαρχείων. Στόχος μας είναι να παρέχουμε το χώρο για συζήτηση και γνωριμία διαφορετικών ανθρώπων και ταυτόχρονα να δώσουμε την ευκαιρία σε ενήλικες και παιδιά να βρουν ένα χώρο που θα στεγάζει ποικίλες δραστηριότητες προσανατολισμένες προς την τέχνη, την άσκηση του σώματος.

Ειδικότερα, στο ισόγειο του Κοινοτικού Κέντρου έχουν τοποθετηθεί ένας χώρος υποδοχής και ένα μικρό πωλητήριο όπου θα πωλούνται αντικείμενα τα οποία φτιάχνουν οι ίδιοι οι κάτοικοι της γειτονιάς στο εργαστήριο, και ένας χώρος συλλογής και διανομής αγαθών προς ευπαθείς ομάδες. Προς τον πεζόδρομο της Μάνης, και με άμεση εκτόνωση προς το εσωτερικό του οικοπέδου που παραμένει υπαίθριο, τοποθετείται ένα μικρό καφέ - χώρος εστίασης με δυνατότητα αξιοποίησής του και ως χώρο συλλογικής κουζίνας, και ένας μικρός χώρος διαλέξεων όπου θα μπορούσε να φιλοξενηθεί κάποια συζήτηση, μία παρουσίαση βιβλίου κ.ά. Ακολουθώντας, στους υπερκείμενους ορόφους, διαμορφώνουμε χώρους για διάφορες δραστηριότητες όπως αίθουσα μουσικής, αίθουσα ήπιας άσκησης (γιόγκα, πιλάτες, χορός) και αίθουσα μαθημάτων με Η/Υ. Επιπλέον, προβλέπεται ένα εργαστήριο κατασκευών και μικροτεχνίας και ένας χώρος με αίθουσες ψυχολογικής υποστήριξης που, ενοποιημένες, θα μπορούσαν να φιλοξενήσουν και ομαδική θεραπεία (group therapy) ή συζήτηση. Τέλος, στο δώμα του δευτέρου ορόφου διαμορφώνουμε ένα χώρο υπαίθριων προβολών.

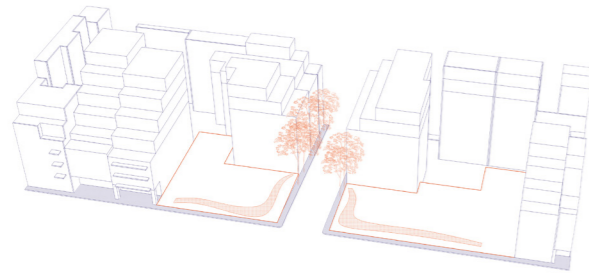

Οι βασικές συνθετικές αρχές που τηρήσαμε κατά το σχεδιασμό των δύο κατοικιών είχαν ως βασικούς στόχους την ομαλή **ένταξη στον πυκνό πολεοδομικό ιστό** των Εξαρχείων, και την προσπάθεια για **κοινή σχεδιαστική προσέγγιση** στα δύο κτήρια, αποφεύγοντας την απόλυτη μεταξύ τους ομοιότητα. Ως προς την ένταξη θεωρήσαμε απαραίτητο με τη δική μας χειρονομία να συμπληρωθεί το οικοδομικό τετράγωνο, να διατηρηθεί η συνέχεια του μετώπου με τα διπλανά κτήρια και, η συνέχεια της παρόδιας στοάς. Η κοινή σχεδιαστική προσέγγιση επιχειρήθηκε τοποθετώντας τα υπνοδωμάτια σε όγκους εγκάρσιους προς την οδό Διδότου, και εφραπτόμενους στις μεσοτοιχίες των διπλάνων κτηρίων. Επιπρόσθετα, με τοποθετούμε δύο γραμμικούς όγκους παράλληλα στην οδό Μαυρομιχάλη και υπερκείμενους της παρόδιας στοάς, στο εσωτερικό των οποίων διαμορφώνονται, και στις δύο κατοικίες, οι χώροι για τις πιο εξειδικευμένες δραστηριότητες των παιδιών. Τέλος, και στα δύο κτήρια, επιλέγουμε η βασική εκτόνωση των κοινόχρηστων χώρων του ισόγειου (κοινή τραπεζαρία και καθιστικό) να γίνεται σε ένα προστατευμένο αίθριο. Κρίναμε απαραίτητο λόγω της ηλικίας των παιδιών η αυλή παιχνιδιού τους να οριοθετηθεί, ωστόσο προσπαθήσαμε να κρατήσουμε τον τοίχο της στοάς όσο το δυνατό πιο χαμηλά για να μην αποκόπει πλήρως την επικοινωνία με τη γειτονιά. Στην περίπτωση των εφήβων δε, λόγω ηλικίας επιτρέπουμε μία λίγο πιο ανοιχτή αυλή πέραν του κλειστού αιθρίου.

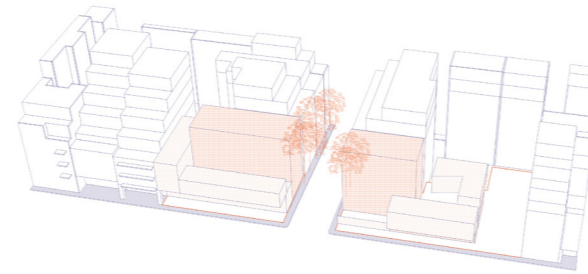
Έχοντας ήδη μιλήσει για τις λειτουργίες που λαμβάνουν χώρα στο ισόγειο των κατοικιών περνάμε στον πρώτο όροφο όπου τοποθετούνται πάλι κάποιοι κοινόχρηστοι χώροι, αυτή τη φορά πιο εξειδικευμένων δραστηριοτήτων όπως αίθουσες μαθημάτων, παιχνιδιού, χώρος προσευχής κλπ. Στην κατοικία των εφήβων, σε αυτή τη στάθμη συναντάμε και 2 υπνοδωμάτια. Τα δωμάτια λόγω ευμενέστερου προσανατολισμού καταλαμβάνουν όπως είπαμε τους μεγαλύτερους όγκους και ανοίγονται προς την αυλή. Η κάτοψη των υπνοδωματίων είναι μεν στατική αλλά χρησιμοποιώντας κάποιες εσοχές στο εσωτερικό των τοίχων που διαχωρίζουν τα δωμάτια, δύναται να φιλοξενηθούν περισσότερα άτομα με προσθήκη επιπλέον κρεβατιών, εφόσον αυτό θεωρηθεί αναγκαίο. Με αυτό τον τρόπο το εσωτερικό γίνεται αρκετά ευέλικτο. Επιπλέον, σε μια προσπάθεια να απελευθερώσουμε μέρος της πρώτης στάθμης, δημιουργείται μεγαλύτερος κοινόχρηστος χώρος στο κέντρο της κάτοψης που προσφέρει χώρο για παιχνίδι ή άλλες δραστηριότητες.

Οι βοηθητικές λειτουργίες (wc, ντους, αποθηκευτικός χώρος, πλυσταριό), και στα δύο κτήρια, τοποθετούνται προς τη μεσοτοιχία σε μία γραμμική ζώνη παράλληλα στη ζώνη κίνησης του ορόφου. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται ο φυσικός αερισμός των υπνοδωματίων που παραμένουν στη μπροστινή όψη προς την αυλή. Ωστόσο, σε αυτή τη ζώνη, ανοίγονται διαμπερείς κατακόρυφες τρύπες προκειμένου να επιτευχθεί, ως ένα βαθμό, ο φυσικός αερισμός των βοηθητικών χώρων.

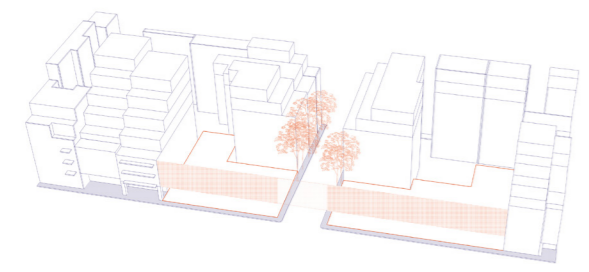
Οι γραμμικοί όγκοι που βρίσκονται πάνω από τη στοά, όπου τοποθετούνται αίθουσες πολλαπλών δραστηριοτήτων (καλλιτεχνικά, μαθημάτων, γυμναστική κλπ), αποτελούν και την κύρια επικοινωνία της κατοικίας με την πόλη καθώς έχουμε χρησιμοποιήσει διαφανή όψη (υαλοστάσια) με σύστημα ηλιοπροστασίας από ξύλινα σταθερά στοιχεία. Το δώμα του όγκου αυτού, στην κατοικία των μικρών παιδιών διαμορφώνεται ως χώρος υπαίθριου παιχνιδιού με κατασκευή από ξύλινο ντεκ. Στην κατοικία των εφήβων δε, ένας γραμμικός ημιυπαίθριος χώρος παράλληλα στις αίθουσες, προσφέρεται ως χώρος στάσεις και συνάντησης των παιδιών.

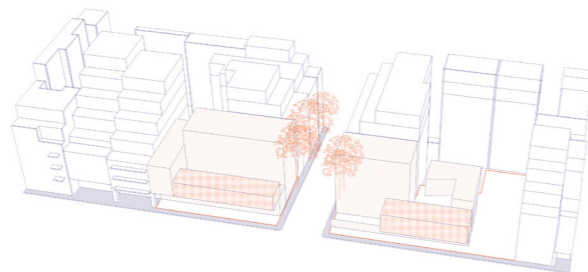
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΥ

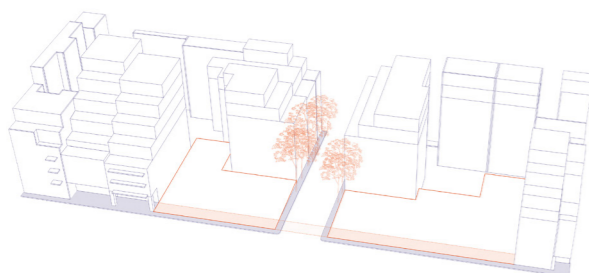
ΟΓΚΟΣ ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΩΝ

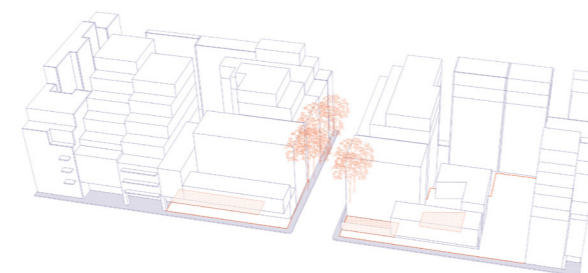
ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΕΤΩΠΟΥ

ΟΓΚΟΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

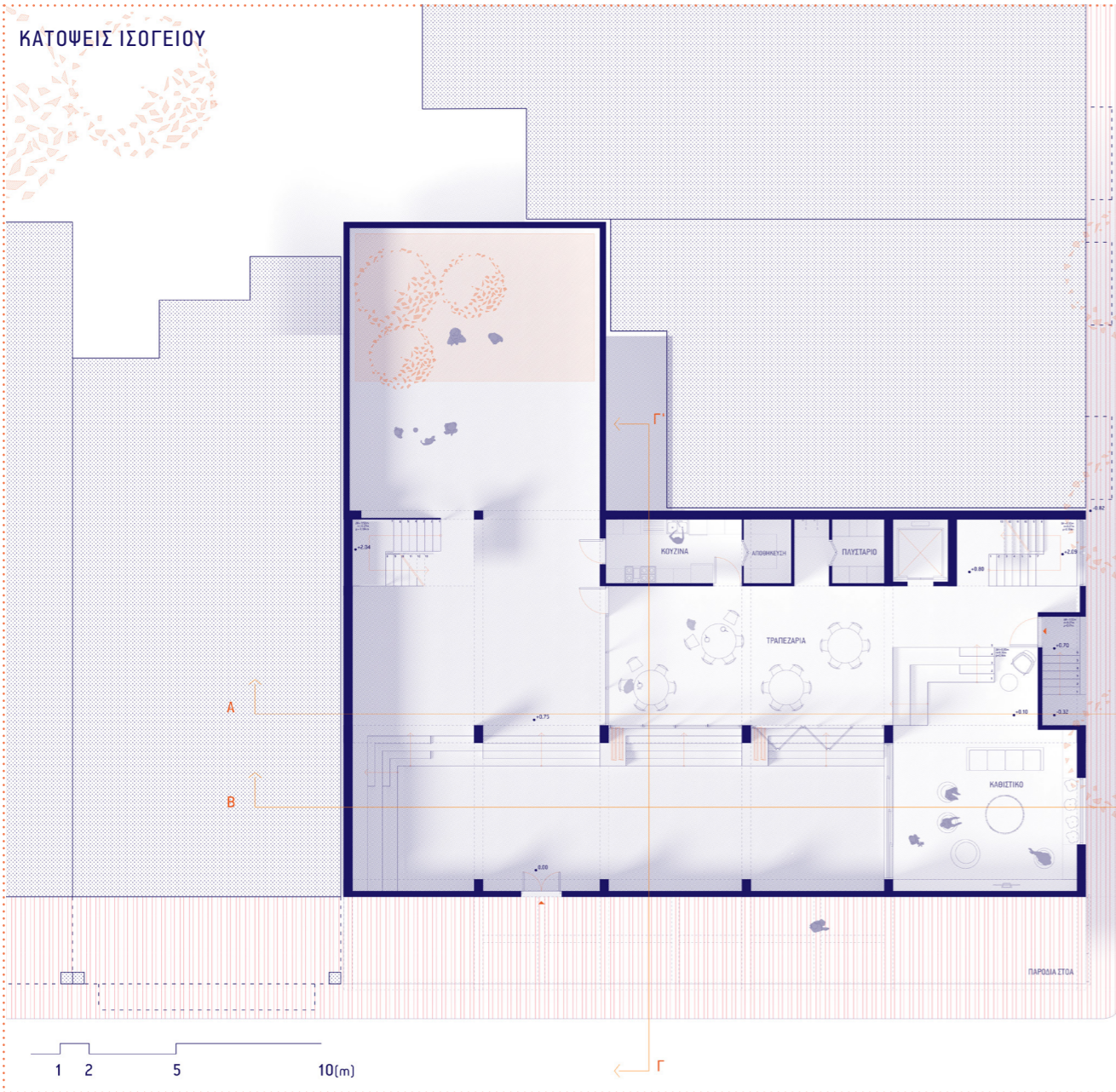
ΠΑΡΟΔΙΑ ΣΤΟΑ

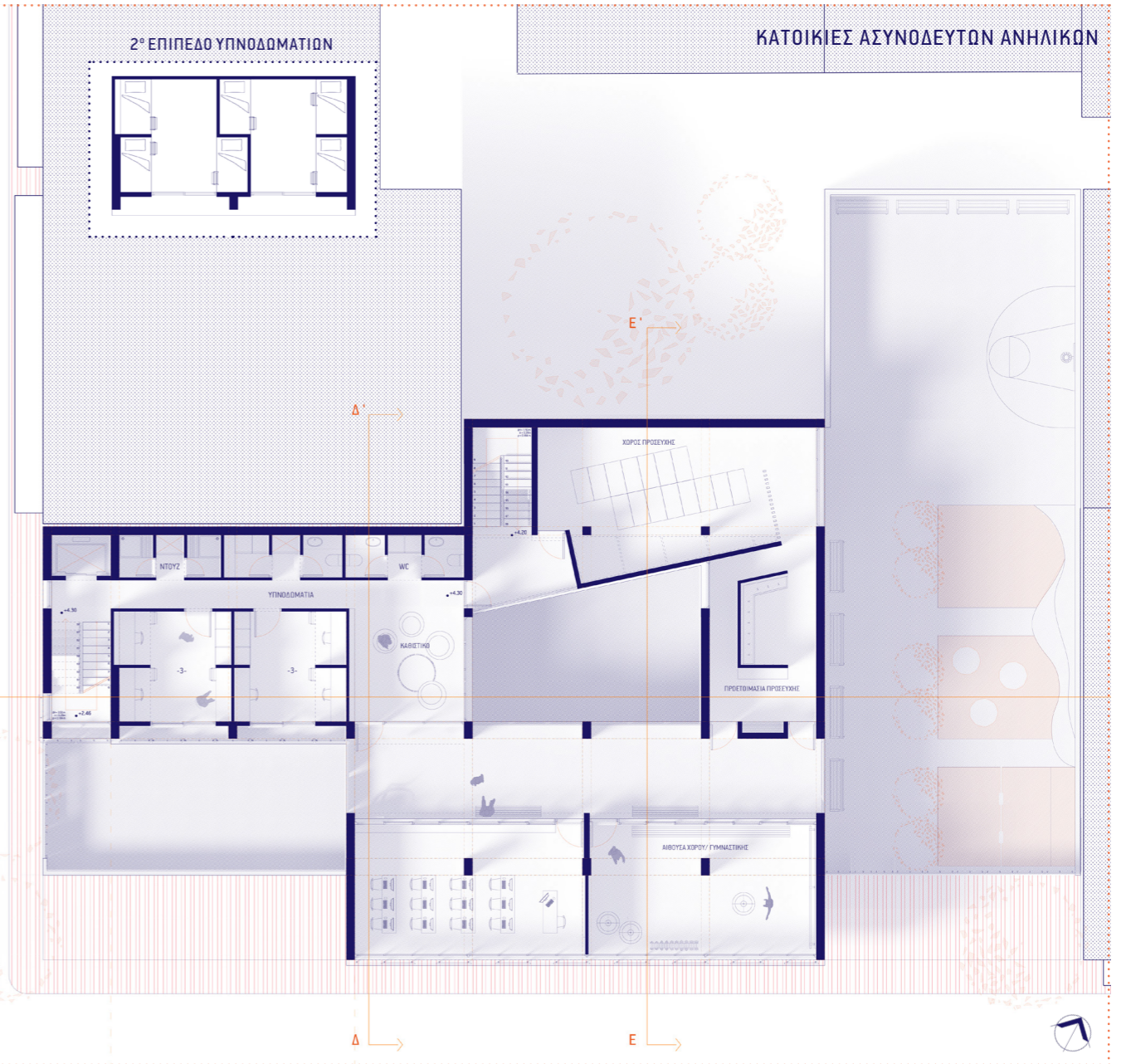
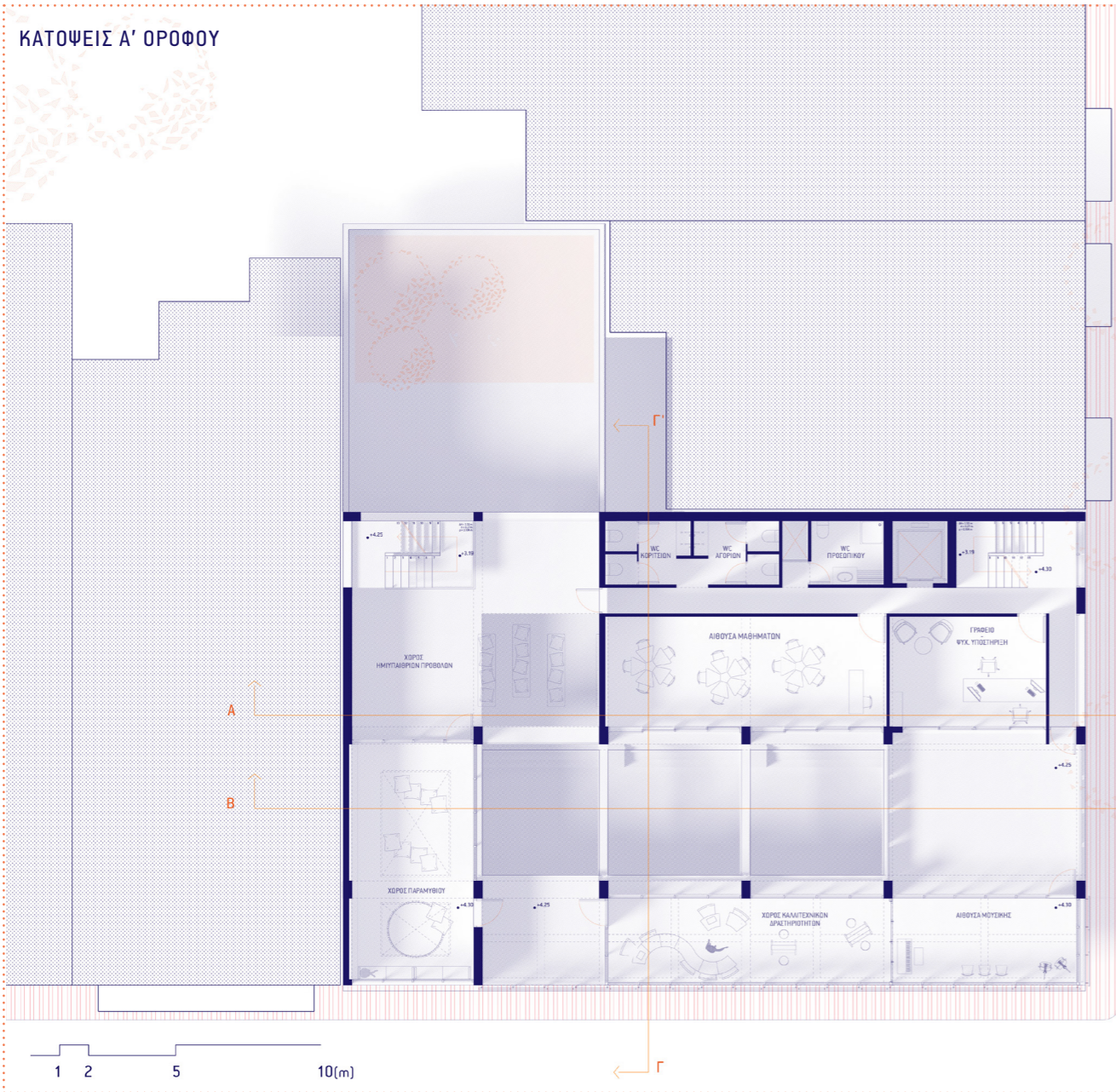

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΜΕΝΟΙ ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΧΩΡΟΙ

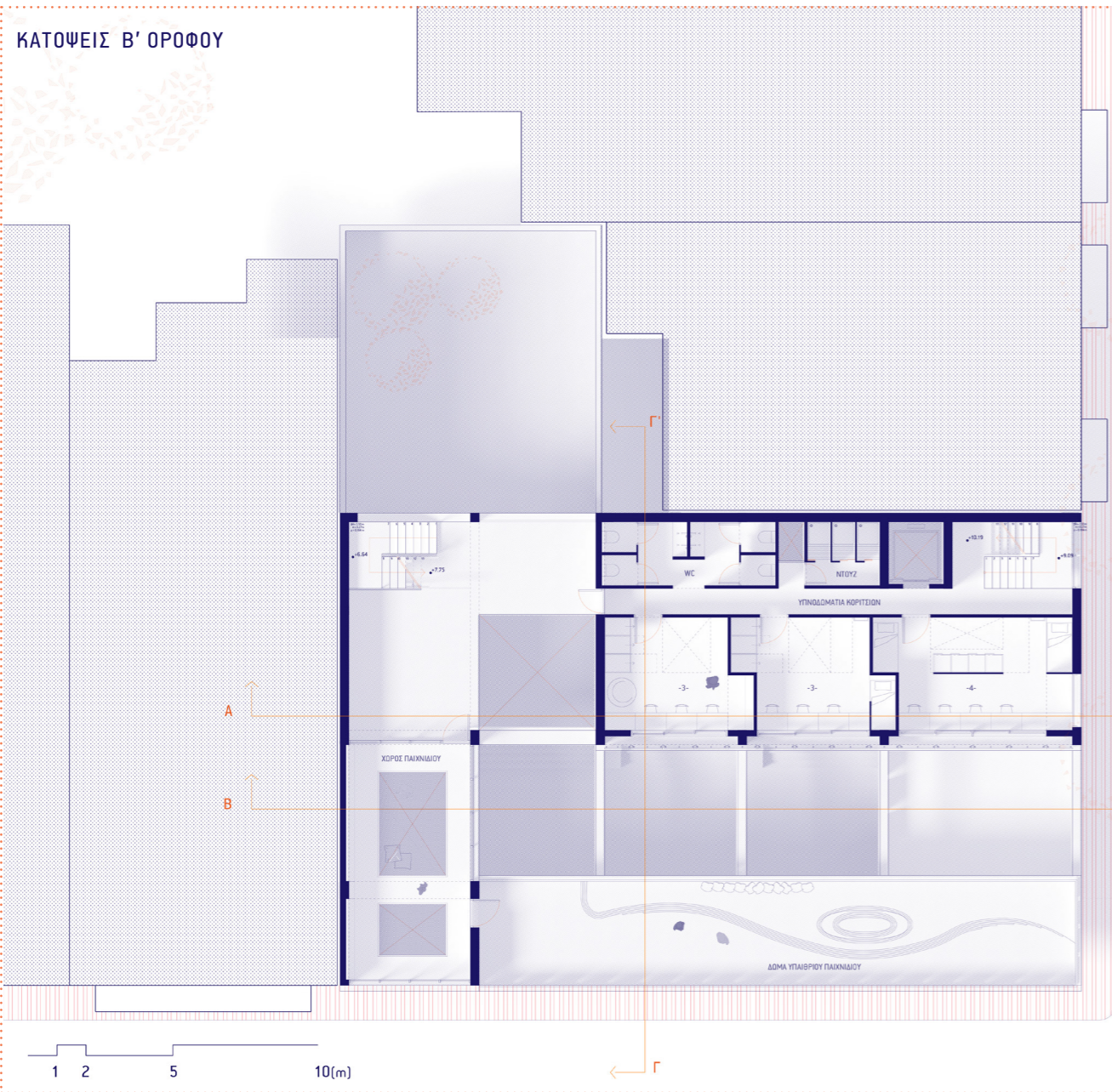
ΚΟΙΝΗ ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΙΣΤΟ

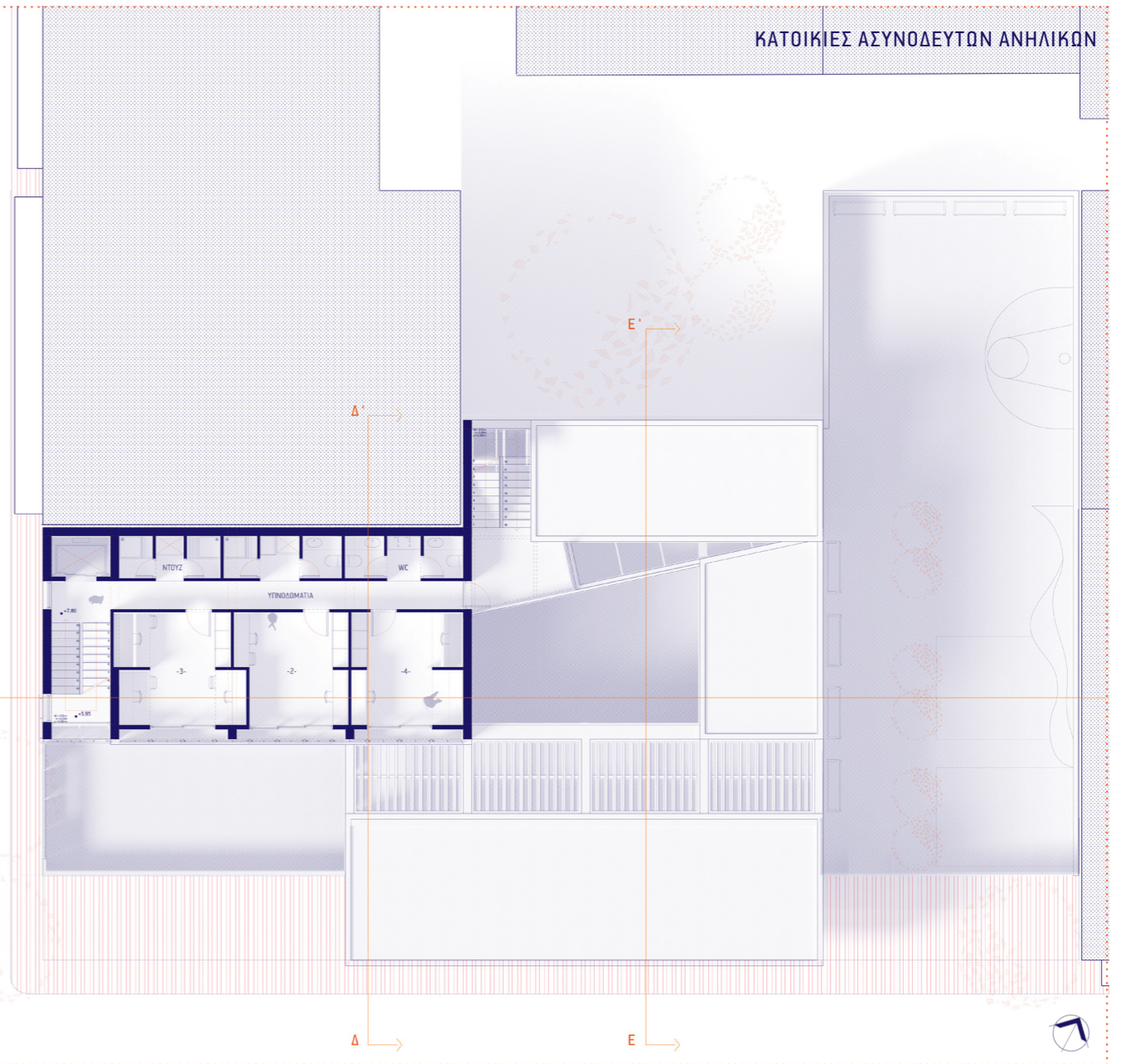

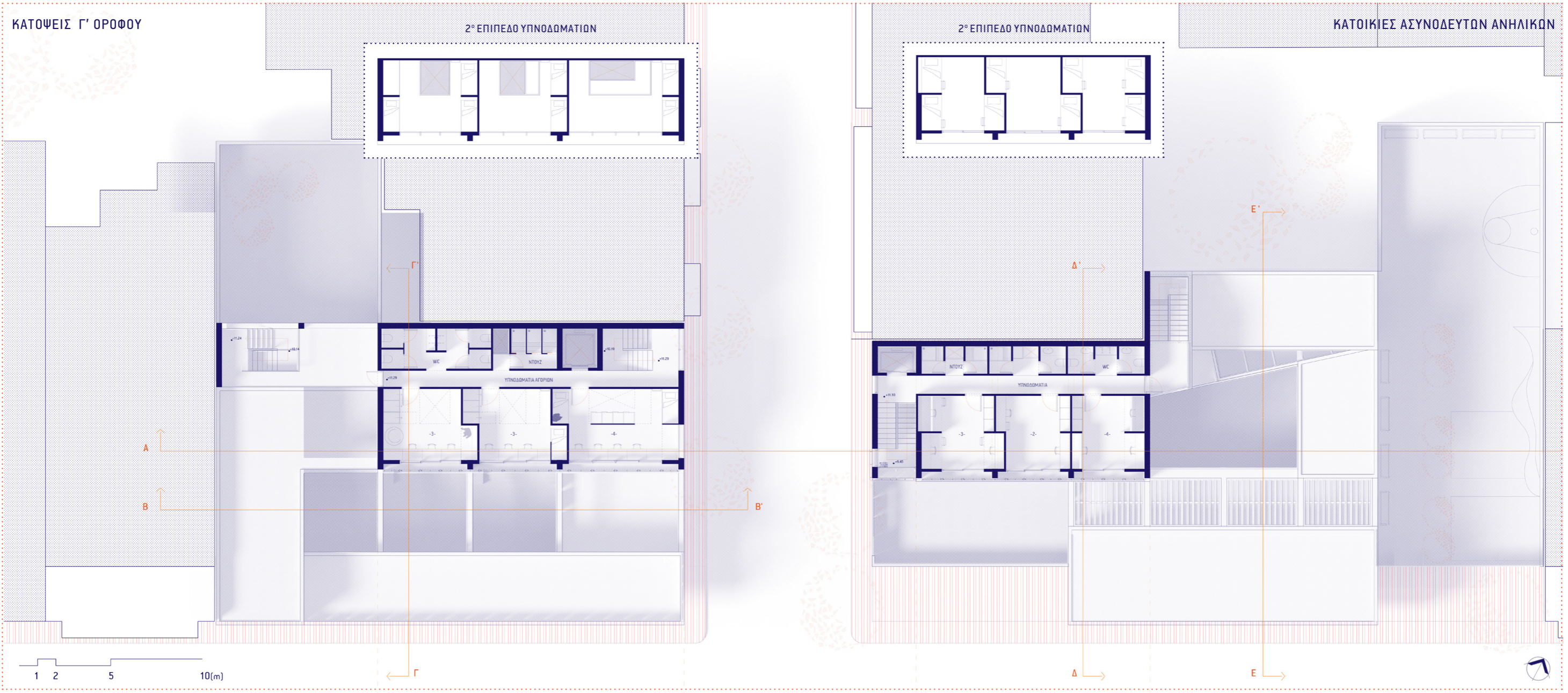

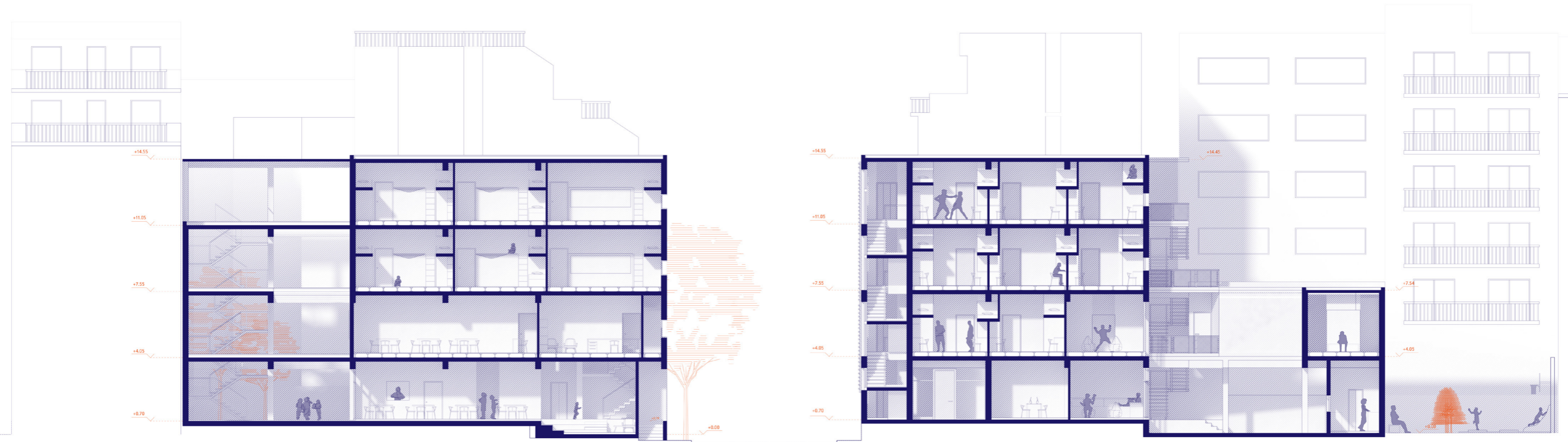
ΚΑΤΟΨΕΙΣ Β' ΟΡΟΦΟΥ

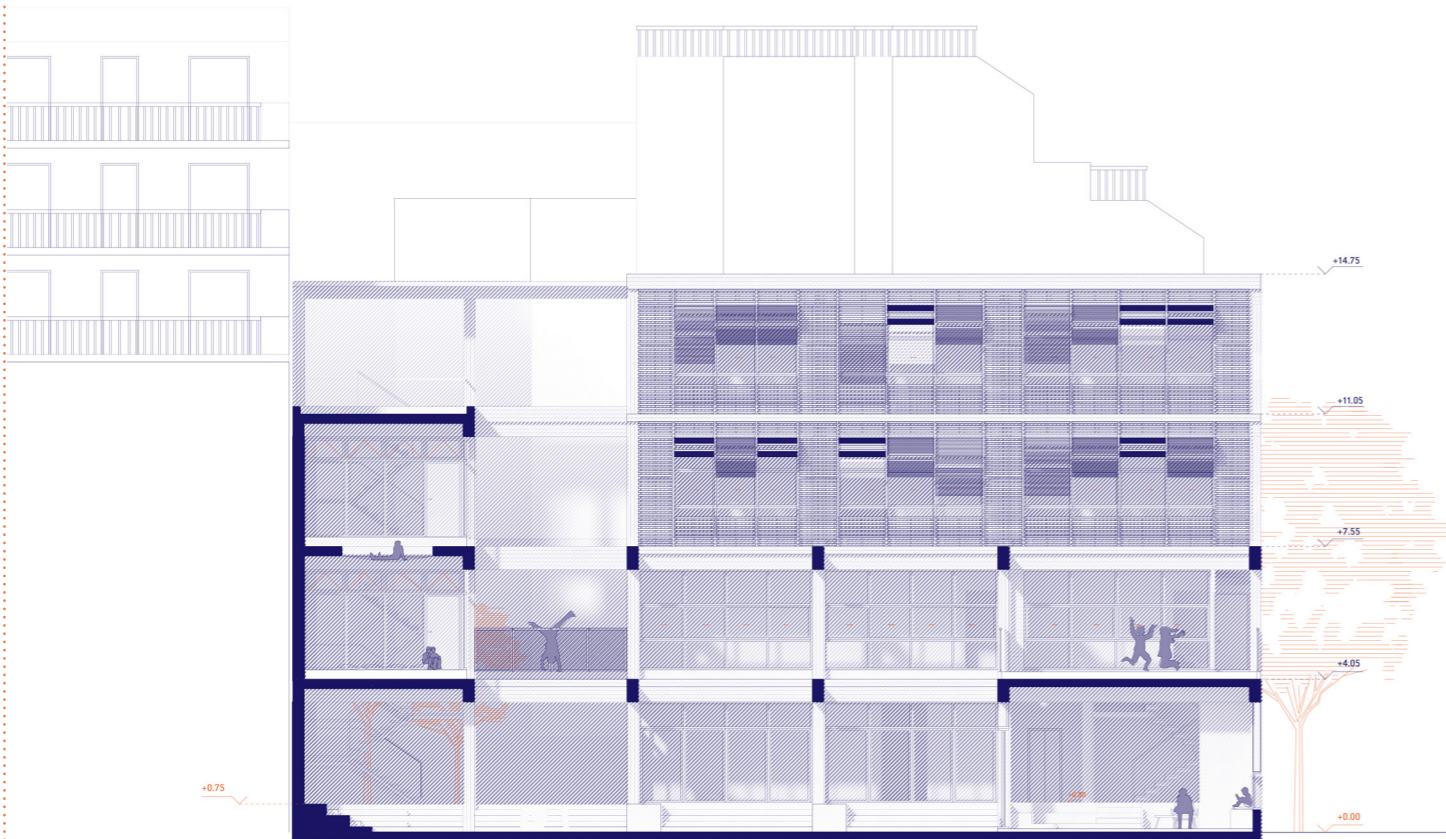
ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

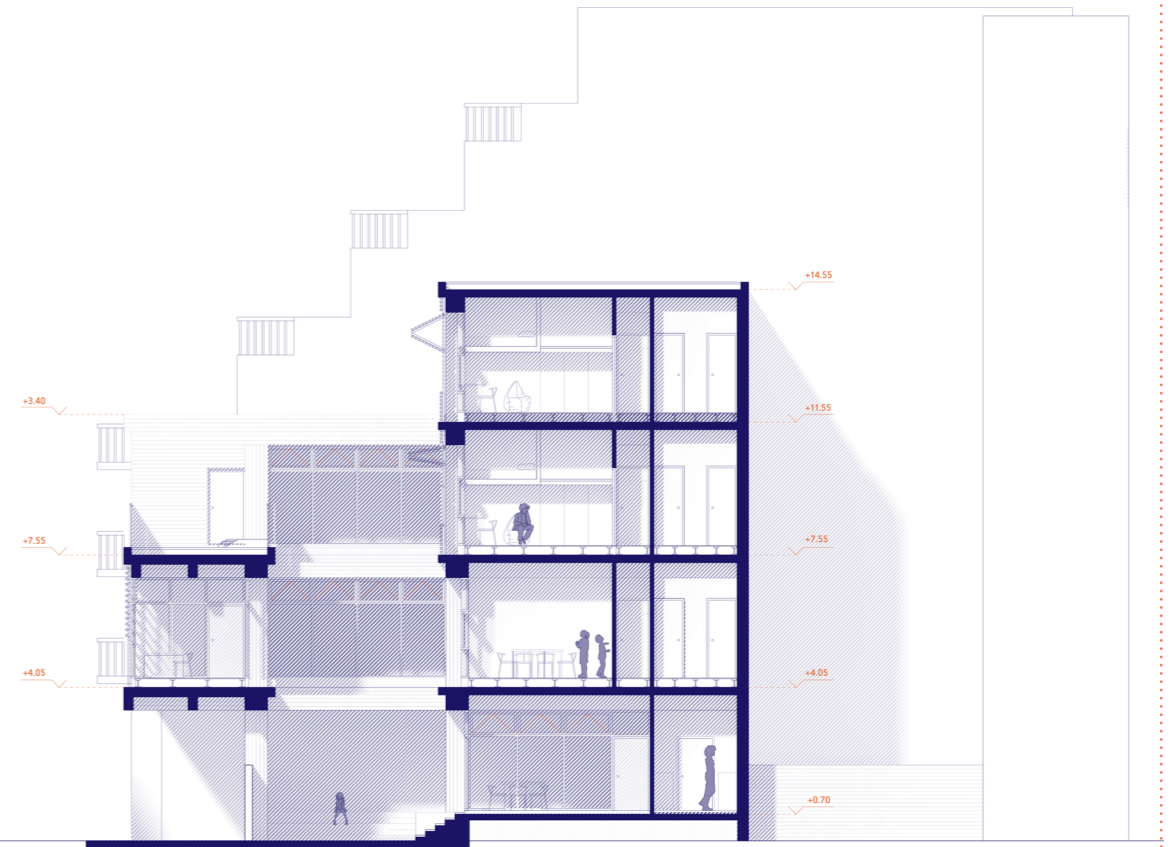

ΤΟΜΗ Β-Β'

ΤΟΜΗ Γ-Γ'

ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ 6-12

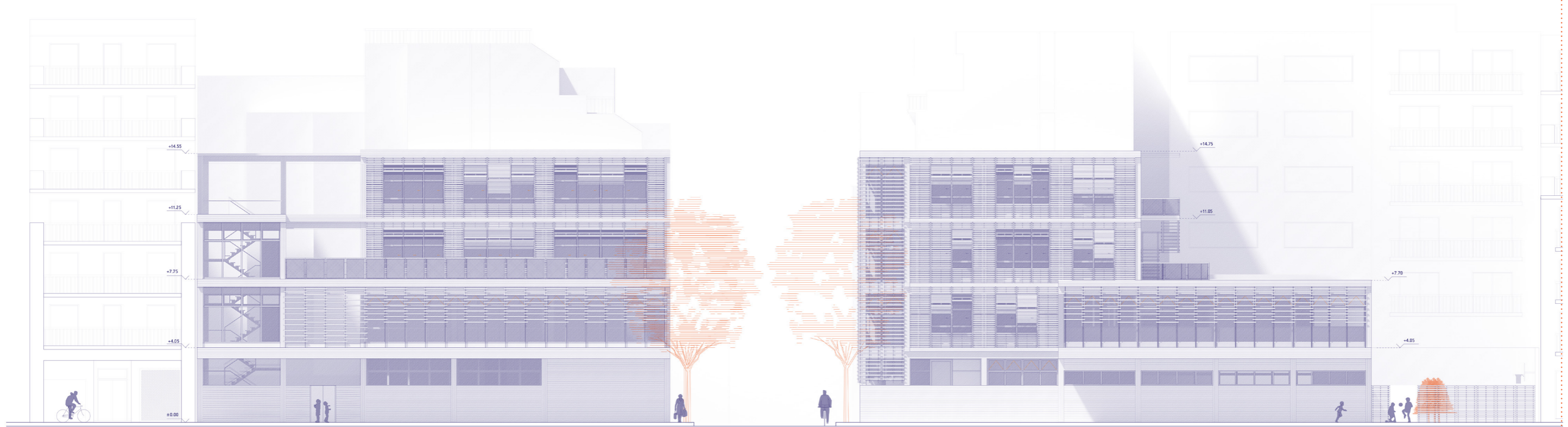
ΤΟΜΗ Δ-Δ'

ΤΟΜΗ Ε-Ε'

ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΕΦΗΒΩΝ

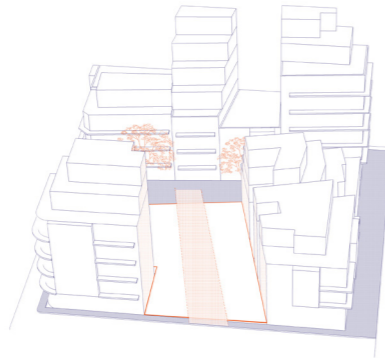

ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

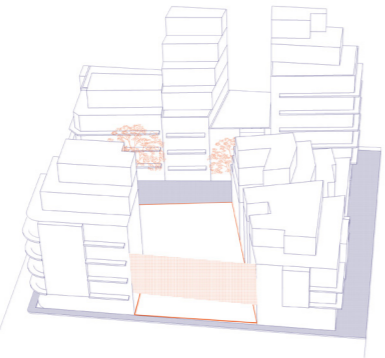
Οι βασικές συνθετικές αρχές που ακολουθήσαμε στο σχεδιασμό του Κοινοτικού Κέντρου, αφορούν στη διαμήκη σύνδεση της οδού Α.Μεταξά με τον πεζόδρομο Μάνης, η διατήρηση της συνέχειας του μετώπου και της παρόδιας στοάς. Γενικότερα στο κτήριο αυτό προσπαθήσαμε να διατηρήσουμε μικρή κλίμακα και χαμηλό ύψος (τρεις όροφοι) έτσι ώστε λειτουργώντας ως κοινωνικός χώρος της γειτονιάς, να μην επισκιάζει τις υπόλοιπες κοινωνικές δομές αλλά κατά κάποιο τρόπο να τις ενισχύει με τη συμβολή και την παρουσία του στα Εξάρχεια.

Στο ισόγειο λοιπόν, μέσω ενός ελεύθερου ανοικτού περάσματος που διχοτομεί το οικόπεδο, επιτυγχάνεται τόσο η είσοδος όσο και η σύνδεση των δύο οδών όπως περιγράψαμε. Στο μέσο του περάσματος και στο κέντρο του οικοπέδου, ανοίγεται μία αυλή για υπαίθρια εκτόνωση και σε άμεση σχέση με αυτή βρίσκονται οι χώροι εστίασης. Κατά την είσοδο από την οδό Α. Μεταξά συναντάμε το χώρο υποδοχής με το πωλητήριο καθώς και το χώρο για συλλογή και διανομή αγαθών.

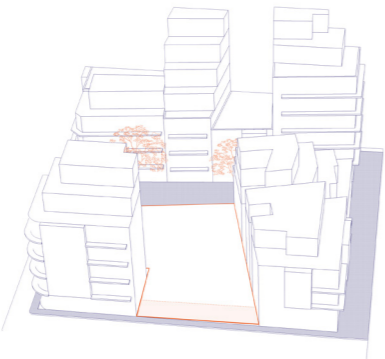
Εκατέρωθεν του περάσματος βρίσκονται δύο βασικοί όγκοι που φιλοξενούν την κατακόρυφη κίνηση και τις αίθουσες με τις εξειδικευμένες δραστηριότητες. Ο ένας εκ των δύο όγκων, αναπτύσσεται γραμμικά και παράλληλα στη μεγάλη πλευρά του οικοπέδου. Σε αυτόν τοποθετούνται και οι βοηθητικές λειτουργίες και μία ημιυπαίθρια ζώνη κίνησης που συνδέει τους δύο αυτούς όγκους με τις κατακόρυφες κινήσεις (ανοικτό κλιμακοστάσιο και ανελκυστήρας) με τον τρίτο και χαμηλότερο όγκο που βρίσκεται προς την οδό Μάνης.νν Στη δεύτερη στάθμη του όγκου αυτού βρίσκεται το εργαστήριο μικροτεχνίας και κατασκευών με ημιυπαίθρια εκτόνωση σε δώμα. Στην τελευταία στάθμη του όγκου διαμορφώνεται ο χώρος για τις υπαίθριες προβολές.

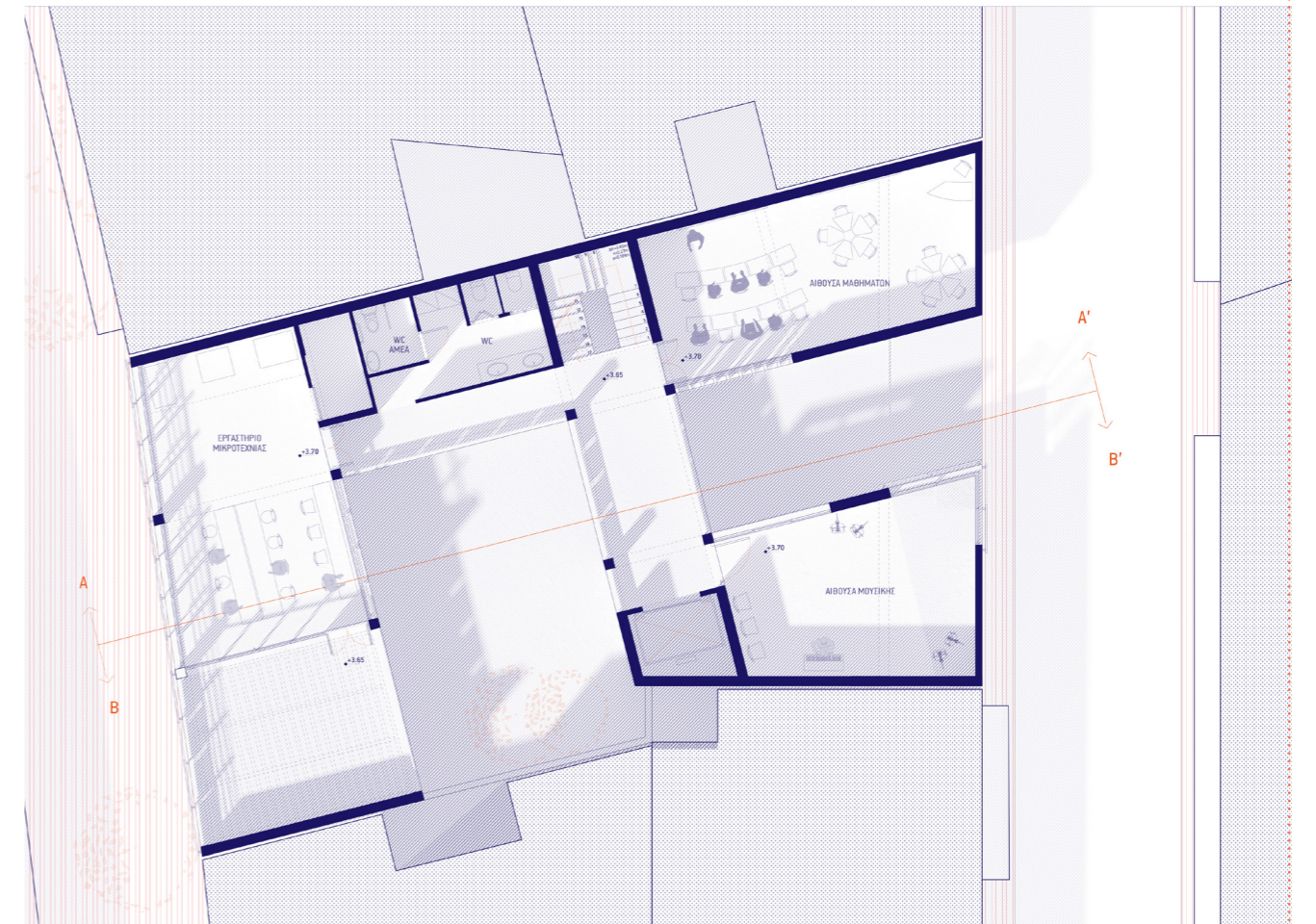
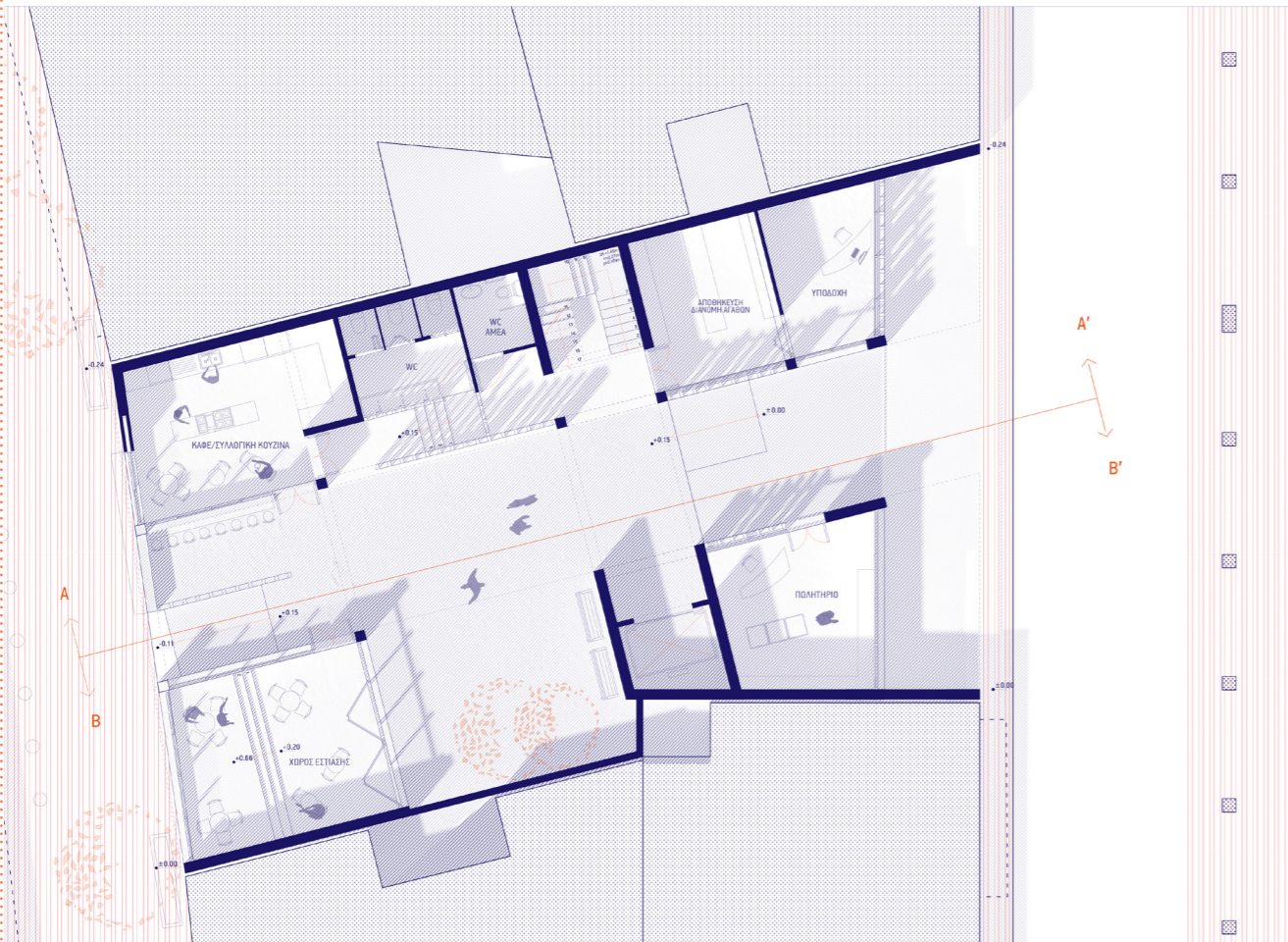
ΔΙΑΜΗΚΗΣ ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

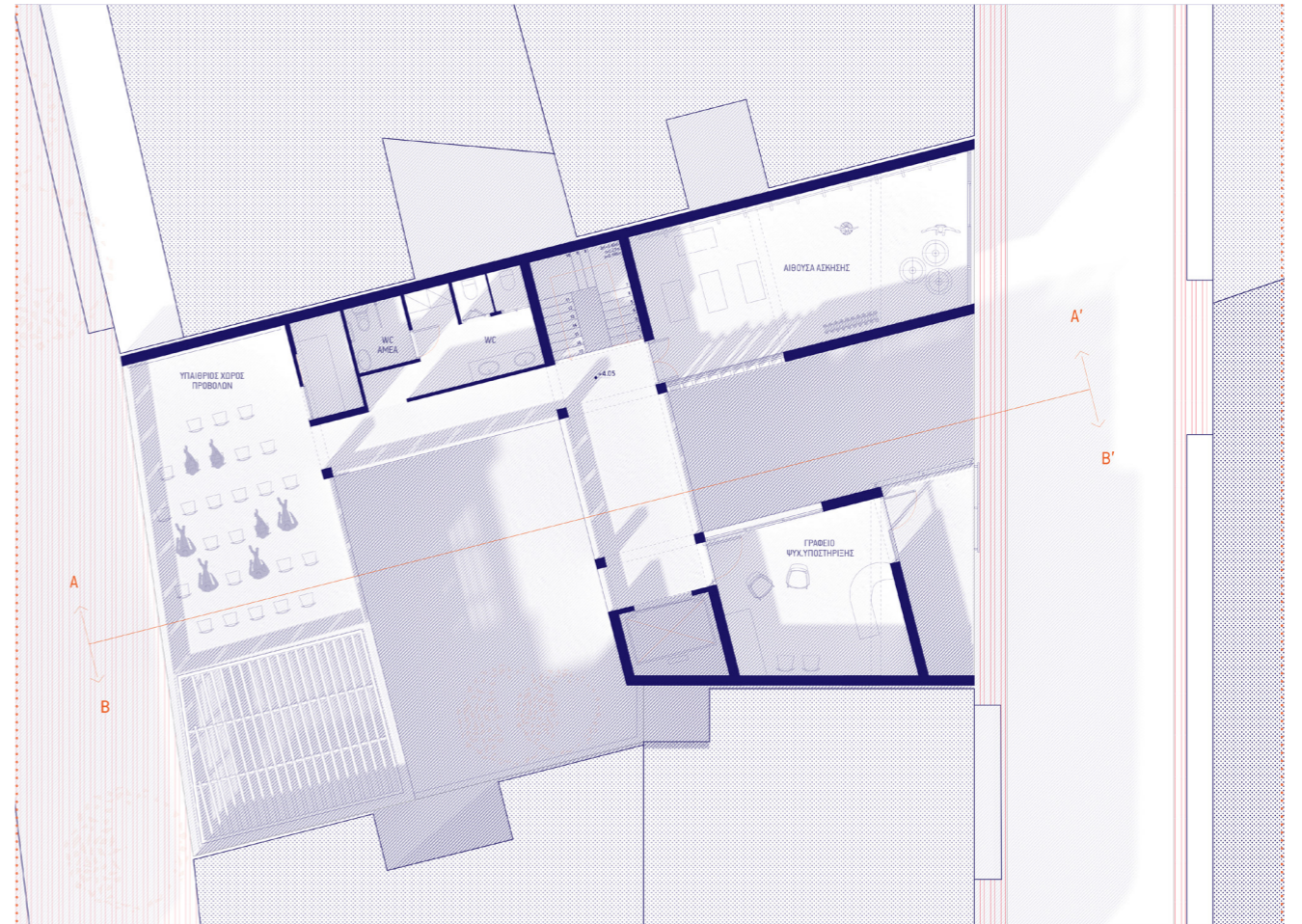

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΜΕΤΩΠΟΥ

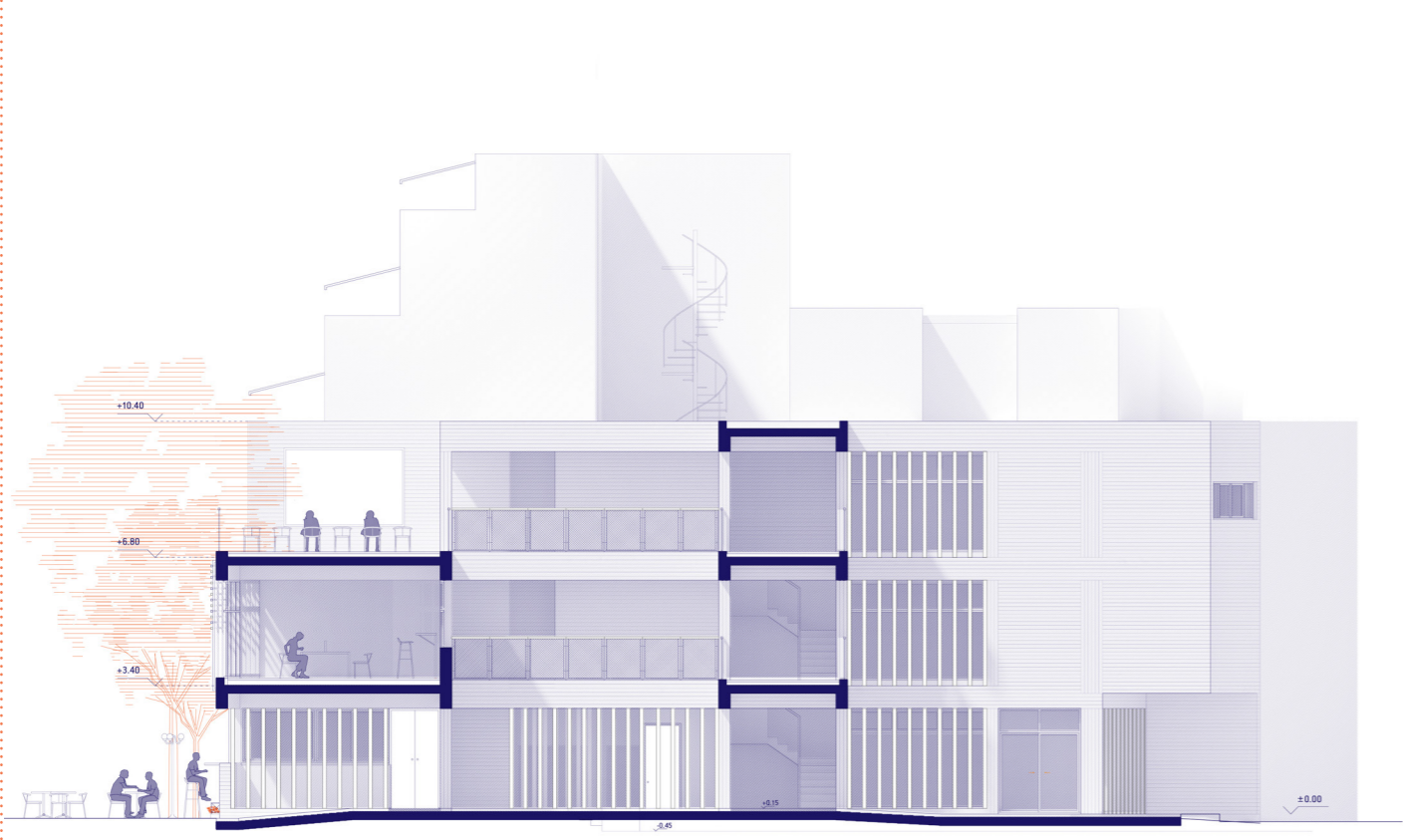

ΠΑΡΟΔΙΑ ΣΤΟΑ

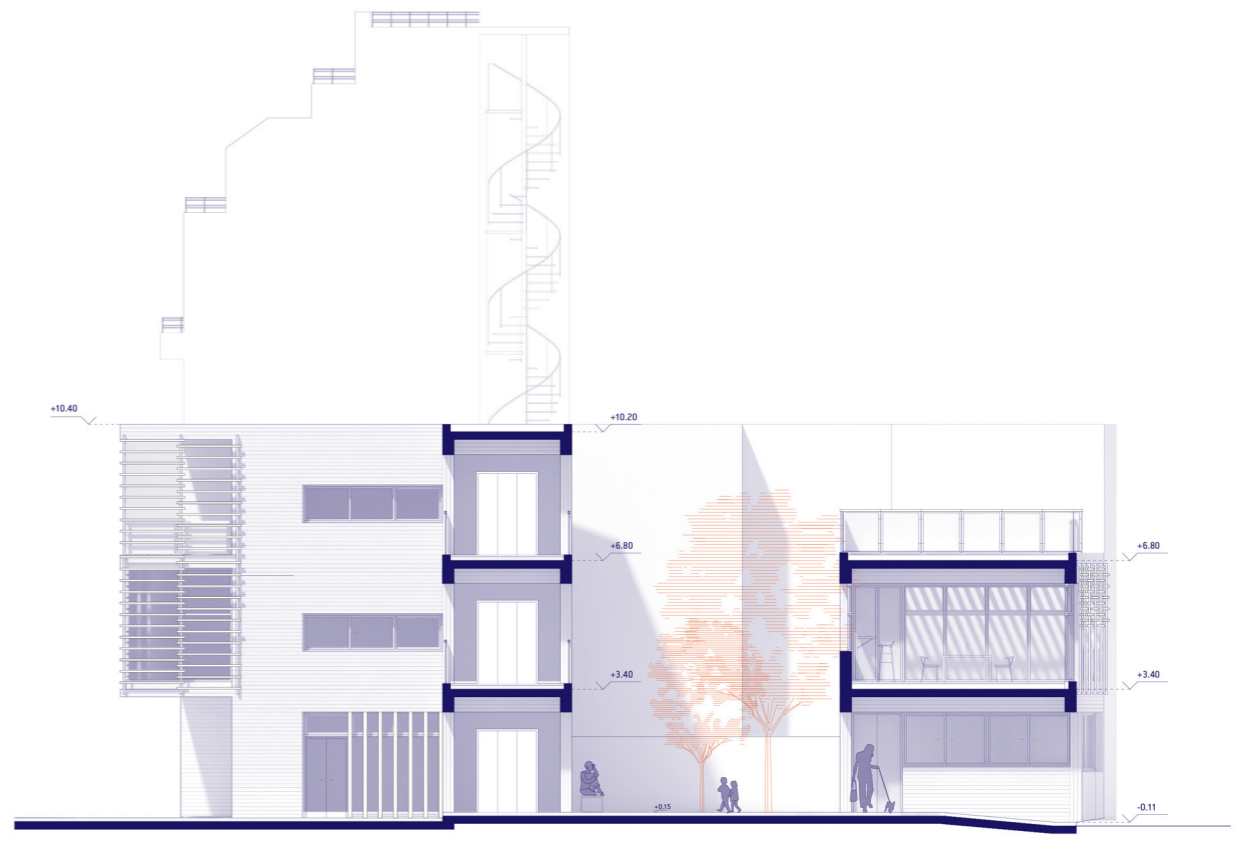

TOMH A-A'

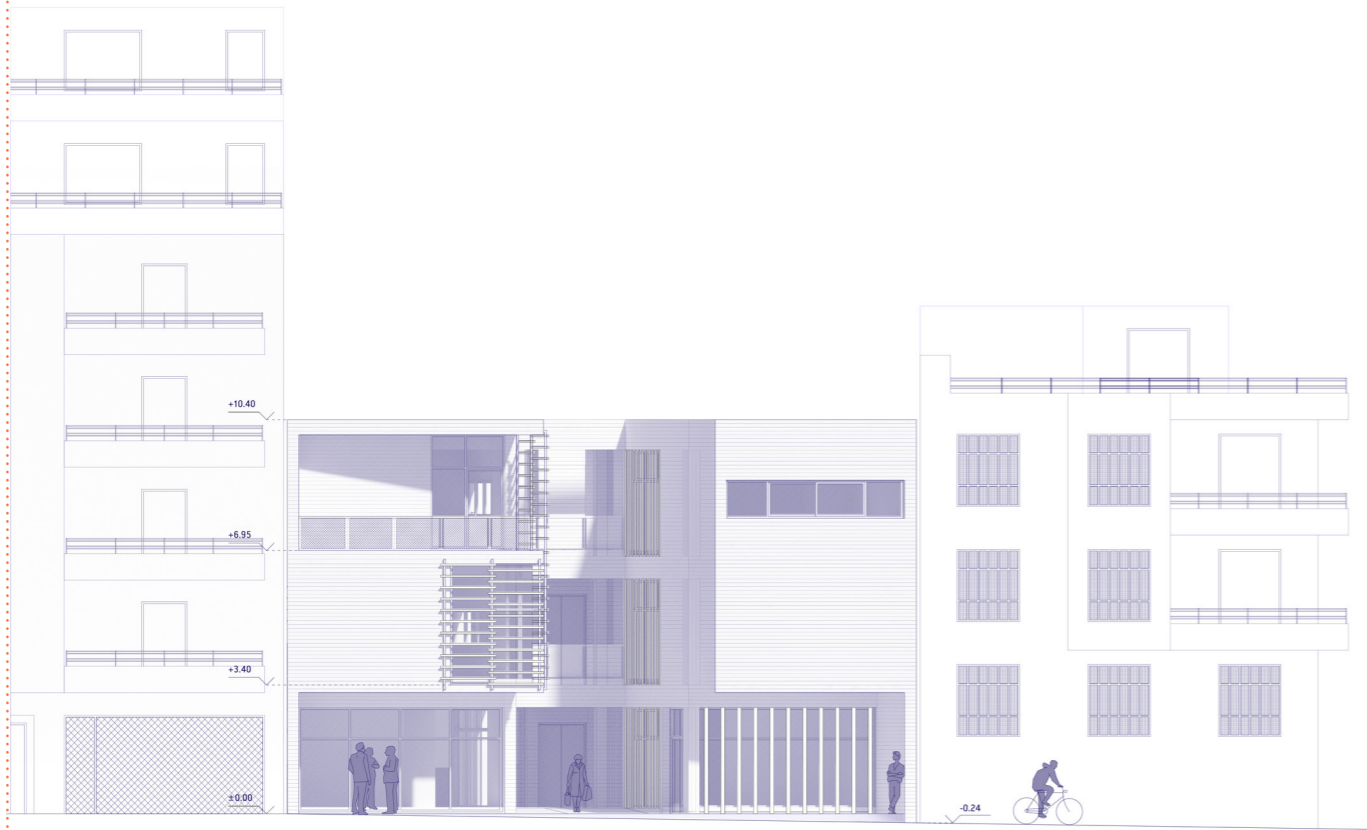

TOMH B-B'

KOINOTIKO KENTPO

ΟΨΗ ΜΕΤΑΞΑ

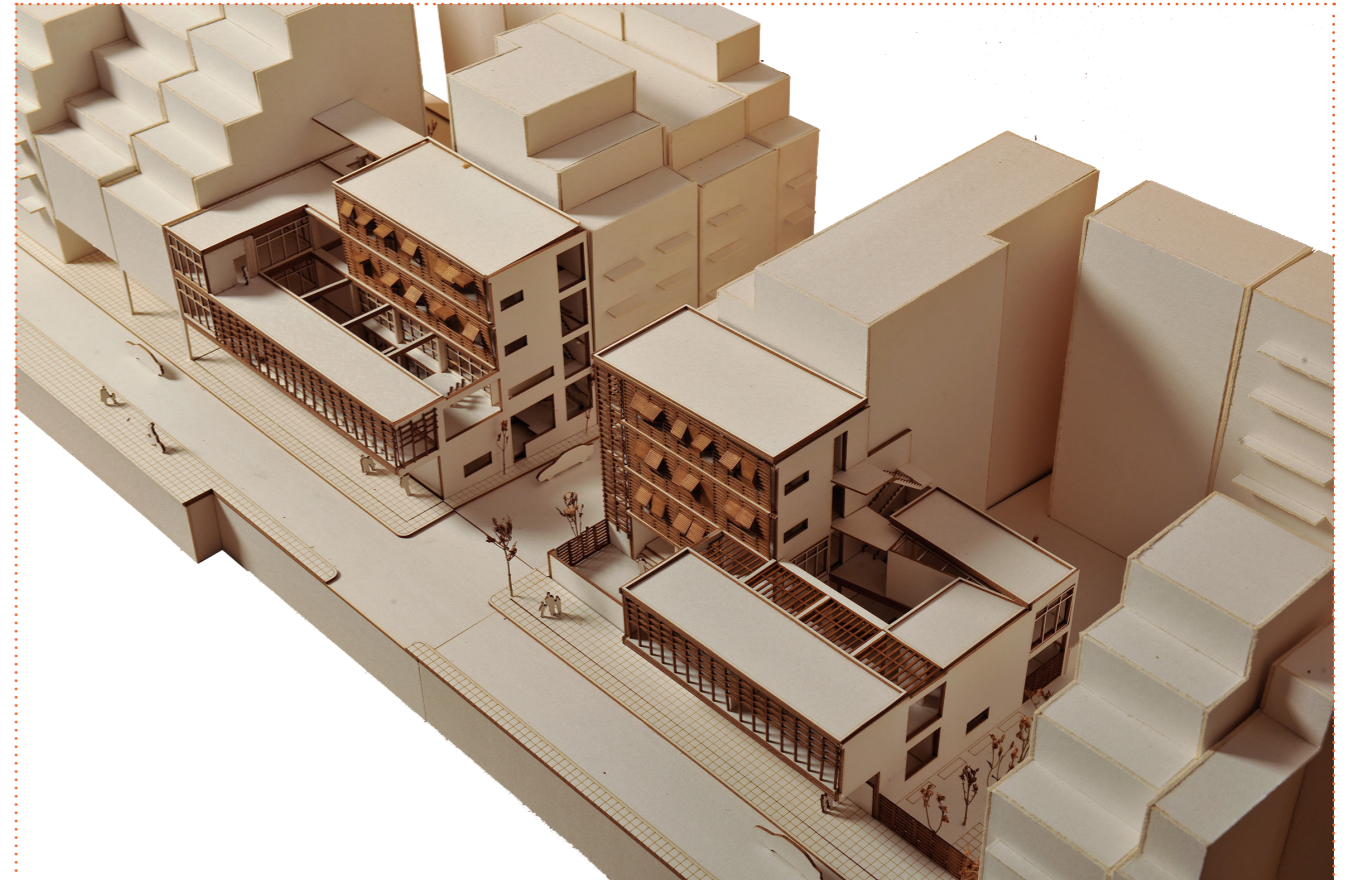
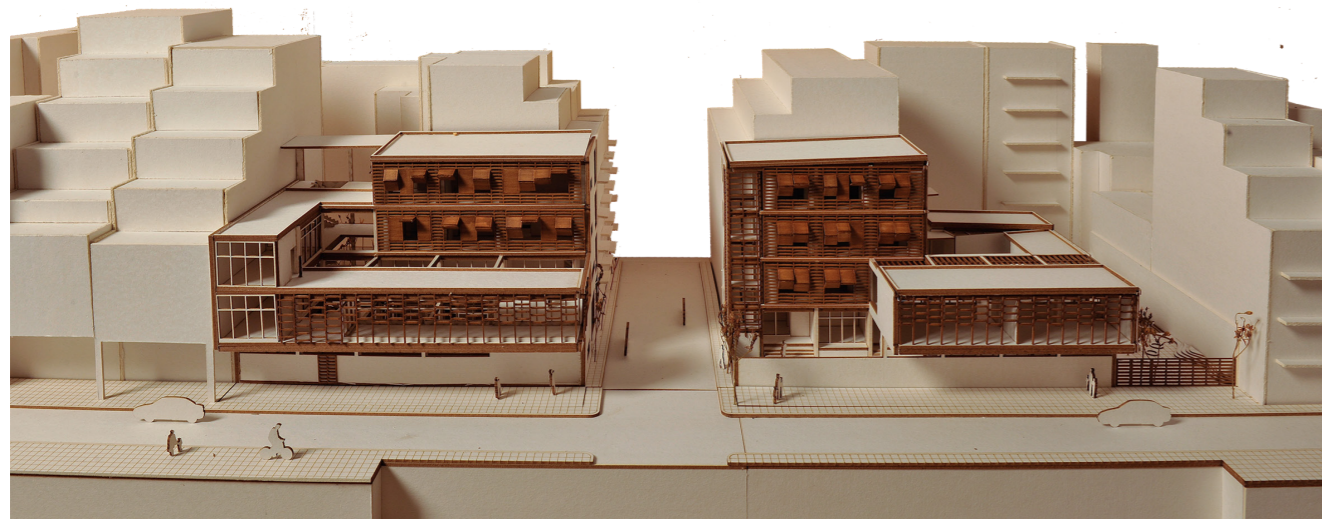

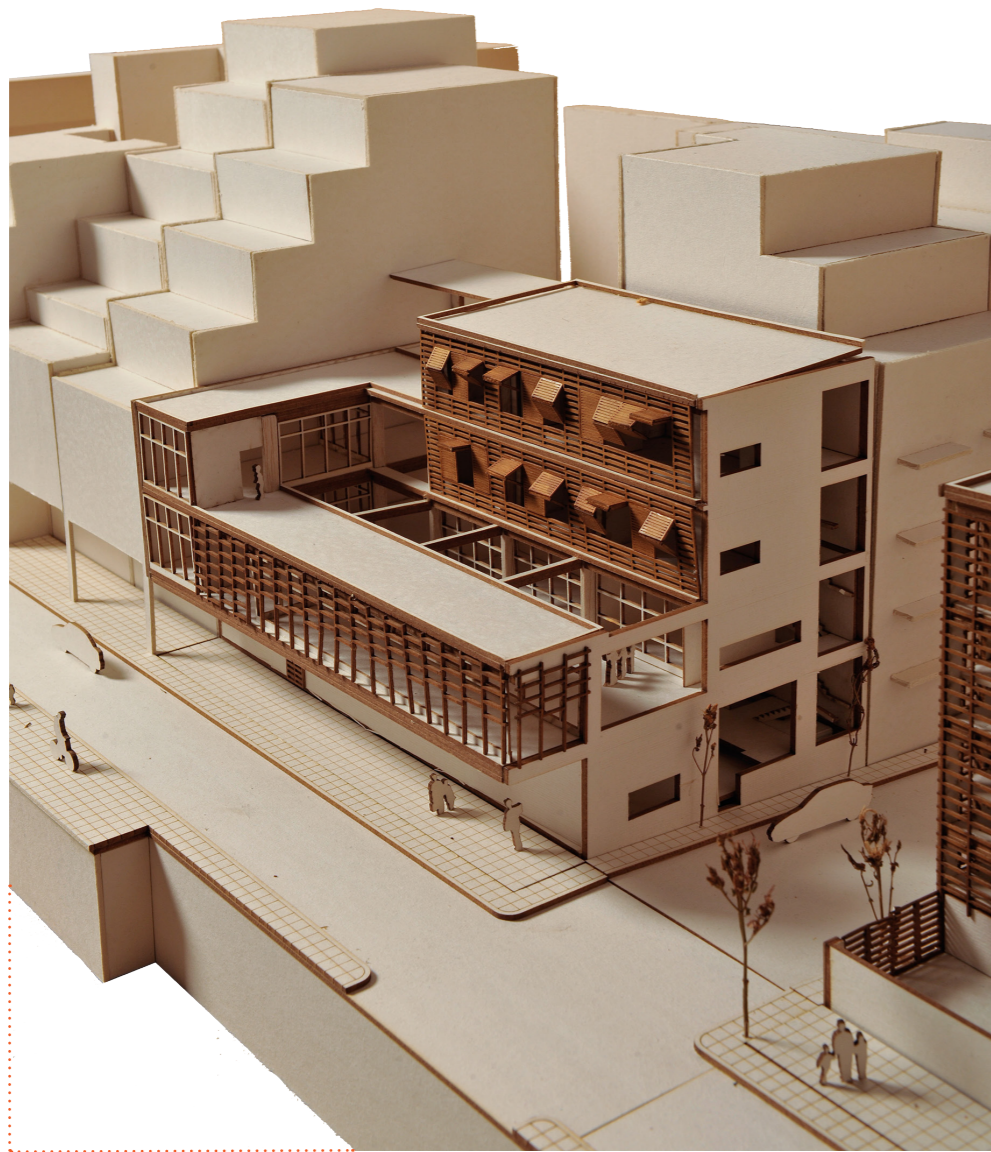
ΟΨΗ ΜΑΝΗΣ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

1 2 5 10(m)

KOINOTIKO KENTPO

